

נוסח לא מתוקן

הכנסת השלוש-עשרה
מושב חמישי

פרוטוקול מס' 6

מישיבת הוועדה המשותפת (של ועדת הכספים וועדת הכלכלה) לחוק משק החשמל
יום רביעי, ח' באדר התשנ"ו (28 בפברואר 1996), שעה 09:00

נכחו:

חברי הוועדה:

ג' גל - היו"ר
ד' תיכון - מ"מ היו"ר
ר' אלול
פ' בדש
ר' נחמן
מ' שטרית

המוזמנים:

א' שלגי - מנכ"ל משרד האנרגיה
ש' ברובנדר - מנהל מינהל החשמל, משרד האנרגיה
ז' אפיק - היועץ המשפטי, משרד האנרגיה
ב' אבלין - עורכת-דין, מטעם משרד האנרגיה
ב' שרון - משרד ראש-הממשלה
ט' שפניץ, ט' שטיין, ר' ריינגולד - משרד המשפטי
ד' ליפשיץ, ר' מוסנזון, י' שאשא - משרד האוצר
ר' פלד - מנכ"ל חברת החשמל
י' רזון - חברת החשמל
ח' אילתה - יועץ לשירותים ציבוריים, חשמל
א' מעוז - אמיכל בע"מ
י' ורדי, א' וייס - יועצים, חברי ועדת ורדי
י' חורש - יועץ

מנהל הוועדה: א' קרשנר

יועצת משפטית: א' שניידר

יועצת כלכלית: ס' אלחנני

קצרנית: ת' שפנייר

סדר היום: חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996.

8876

חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996

היו"ר ג' גל:

אני פותח את הישיבה, אנחנו ניגשים לפרק ו'.

ד' תיכון:

לפני כן, היות ולא הייתי בישיבה האחרונה - אני רוצה להבין את מהלך העניינים. ישכילני אדוני: מתי נגמר הזיכיון, מה בכוונתך לעשות אם התאריך יחלוף לפני שהנושא יבוא לקריאה שנייה ושלישית? אתה יודע שלנו יש השקפת עולם שונה במקצת משלך - שהייצור העצמי יעמוד למכירה חופשית ויכלול גם את ה-10% הזרים.

היו"ר ג' גל:

חה"כ תיכון, אנחנו לא עוסקים עכשיו בקטע הזה.

ד' תיכון:

אנחנו בהחלט מגיעים לקצה הדרך.

היו"ר ג' גל:

עוד לא הגענו, כשנגיע לקצה הדרך נדון.

ד' תיכון:

אז תסביר לי איך אתה רוצה לנהל את הדיון, כדי שגם אני אדע.

היו"ר ג' גל:

הישיבה הזאת היא ישיבה חמישית על חוק משק החשמל, ואני רוצה לעשות כל מאמץ לגמור את החוק בזמן, קרי עד ה-5 למרץ. לכן אני מוכן להשקיע את כל המאמץ הנדרש. עד כה ביקשתי להכין שני תיקונים: אחד, שיצרן פרטי יוכל למכור גם לחברת חשמל וגם לצרכן פרטי, חברת החשמל מוליכה והרשות קובעת מה המחיר שצריך לשלם בגין ההובלה ובגין ההולכה. הדבר השני שביקשתי הוא שיכינו נוסח שהרשות תהיה עצמאית הן בבחירת מנהל הרשות, הן בבחירת האנשים שלה והן בתקציב שלה, כך שיהיה נתק בין השלטון לבין הרשות והרשות תהיה עצמאית ככל שניתן. אלה שני הדברים שביקשתי.

ד' תיכון:

מה עם מרכזי רווח?

היו"ר ג' גל:

עוד לא הגענו לזה, רק עברנו על זה בסיבוב ראשון ועוד נגיע. אנחנו ניגשים לפרק ו', סעיף 39.

ד' תיכון:

באותה הזדמנות שאתה מבקש, אני מבקש להכין גם לי הצעה חלופית שאומרת שהאפשרות לשווק באופן פרטי תגיע ל-20%, זאת אומרת כולל ה-10%.

היו"ר ג' גל:

בעצם את אותו הדבר של ה-10% אתה מבקש שיהיה על 20%. זו רק תוספת של 10% על ה-10%. זה לא שינוי דרמטי...

אנה שניידר, תקראי בבקשה את סעיף 39.

א' שניידר:

סעיף 39, הרשאה לביצוע עבודות והקמת מתקני חשמל על-ידי בעל רשיון: "בנוסף להוראות כל דין, ביצוע עבודות והקמת מתקנים כאמור בסעיף 45(ו) לחוק התכנון" - הכוונה לחוק התכנון והבנייה - "והתקנות לפיו, על-ידי בעל הרשיון, טעונים הרשאה מאת המנהל".

ד' תיכון:

מי זה המנהל?

א' שניידר:

מנהל מינהל החשמל, זה מופיע בהגדרות.

ד' תיכון:

אני רוצה להבין מה לא מספיק להם שהם נזקקים לאישור נוסף של המנהל?

ש' ברובנדר:

נחזור עוד פעם. סעיף 6 לפקודת זכיונות החשמל קובע שכל תוכנית חשמלית עוברת את אישור הנציב העליון, וזה השלב של האישור הטכני. לכן כל עבודת חשמל מכל סוג שהוא צריכה לקבל אישור על פי החוק. זה השלב הראשון. השלב השני זה מה שנכנס בסעיף 40 לחוק שלפנינו - קיבלת אישור ויש בעיה לבצע את העבודה בשטח, אתה נכנס לאותה פרוצדורה של כניסה למקרקעין על מנת לבצע את העבודות. לכן זה אולי האלמנט הקריטי של הפעלת מערכת החשמל ביום-יום.

ד' תיכון:

אני מצטער, אני לא הבנתי. מר ברובנדר, יכול להיות שאתה תצטרך להסביר לי גם שישים פעם וזה לא ימצא חן בעיניך. תסביר לי מה השתנה הלילה הזה, למה אתה נזקק לסעיף הזה פעם נוספת, למה המצב עד כה לא היה טוב?

היו"ר ג' גל:

מה דעתך שאנה שניידר תשיב?

א' שניידר:

בנקודה הספציפית הזאת אין למעשה שינוי, מכניסים לחוק את המצב המשפטי הקיים. הואיל והחל מ-5 במרץ בעצם פג הזיכיון והמצב המשפטי לא מוסדר, כאן מסדירים את מה שהיה. אין כאן שום שינוי ממה שהיה קודם.

ד' תיכון:

חוק התכנון, כשהוא עוסק בנושא חברת חשמל, האם הוא מוגבל לתקופת הזיכיון?

ש' ברובנדר:

יש עבודות--

היו"ר ג' גל:

מר ברובנדר, חכה רגע.

ד' תיכון:

סליחה, אני צריך ללכת רגע.

היו"ר ג' גל:

חה"כ תיכון, אנחנו נצטרך להמשיך. סעיף 40.

א' שניידר:

סעיף 40: "בעל רשיון רשאי, אם קיבל לכך את הסכמת בעל המקרקעין, להיכנס למקרקעין, בין מקרקעין ציבוריים ובין מקרקעין פרטיים, לצורך מילוי אחר תנאי רשיונו ולבצע בהם פעולות אלה". לפני שאני ממשיכה לקרוא, יש לי שאלה - יש כאן פירוט של 13 פסקאות של סוגי עבודות שבהן יכול לעסוק בעל הרשיון. שאלתי לנציגי משרד המשפטים - למה היה צריך לפרט בצורה כל כך נרחבת, במקום למצוא איזשהו נוסח כללי שיגיד שאפשר לעשות את כל הפעולות הדרושות לצורך אספקת החשמל, במקום להיכנס לפירוט של חפירה ומדידה ולהסיר אבן ולגזום ולבצע בדיקה ותיקון וכו'?

ב' אבלין:

הואיל ומדובר פה בכניסה לרשות הפרט ולאור החקיקה של חוקי היסוד, אנו מצאנו לנכון לפרט - כפי שנעשה גם בחוק הבזק - את כל הפעולות שלשמן צריך להיכנס למקרקעין. זאת כדי שלא יתעורר ספק ולא ייאמר שהנה הכניסה הזאת איננה נחוצה, הכניסה האחרת היא כן נחוצה. יש לנו ניסיון עם משפטים רבים שבהם ניסו לתקוף את זכות הכניסה הכללית של הזיכיון ומצאנו לנכון לעדכן את זה לאור החקיקה החדשה.

י' חורש:

בעל המקרקעין - בין אם זה בקרקע פרטית ובין אם זה בקרקע ציבורית - זה יכול להיות חוכר, זו יכולה להיות אגודה שיתופית--

היו"ר ג' גל:

אני רוצה להבין - בבצרה מיהו בעל המקרקעין? בעל הנחלה או המינהל?

י' חורש:

בעל הנחלה, לא המינהל. מקבלים את ההסכמה מבעל הנחלה. הפירוט הזה נעשה לבקשתנו, משום שבפסקי הדין השונים תמיד דרשו מאיתנו להגיד אם זה כן חל או לא חל.

היו"ר ג' גל:

אם זה דורש את אישור בעל הנחלה, הרי אי אפשר לעשות שום דבר אם בעל הנחלה לא מסכים.

י' חורש:

אם בעל הנחלה לא מסכים אז יש פרוצדורה.

היו"ר ג' גל:

בסדר, אבל בעיקרון כל החוקים האלה דורשים את אישור בעל הנחלה.

ד' תיכון:

רק רגע, שאלה לסדר - אני מסתכל סביב השולחן ורואה את אנשי חברת חשמל. יש להם עמדה ברורה בעניין הזה, בחלקה אני תומך בהם ובחלק מן הדברים העיקריים יש להם עמדה שלא מקובלת עלי, אבל הם מלווים את הדיון. שאלתי אליך - האם זה נראה לך מקובל שבעל עניין--

היו"ר ג' גל:

הם מנהלי חברה ממשלתית, זה הנוהג שלנו מקדמת דנא. בכל הדיונים בחקיקה, מאז שאני בכנסת, אנשי חברות ממשלתיות נוכחים.

ד' תיכון:

בכל הדיונים שאני מקיים איתך, זה לא היה מקובל.

היו"ר ג' גל:

לא נמצאים פה עובדי חברת חשמל ולא במקרה, והם היו שמחים לשבת פה על כל הכיסאות מסביב.

ד' תיכון:

יש לי חדשות בשבילך - מנכ"ל חברת חשמל הוא עובד חברת חשמל.

ש' ברובנדר:

הוא עובד רשות החברות.

ד' תיכון:

אתן לך דוגמא - אני מעריך מאוד את עורך-הדין של חברת החשמל, אבל לא מקובל עלי שהוא ישתתף בדיון ויקח חלק פעיל.

היו"ר ג' גל:

הוא לא מייצג את חברת חשמל.

ד' תיכון:

כאשר מדובר במישהו שהוא עובד משרד האנרגיה ו/או האוצר ו/או יועצים שאתה מזמין לצורך ליווי, אין לי טענה. אבל נדמה לי שזה עשוי להיות לנו לרועץ, אם כי אנחנו בשלהי---

היו"ר ג' גל:

אני חושב ששנינו מספיק חזקים כדי לעמוד בלחץ הזה.

ד' תיכון:

העיקר שנרשמה הסתייגותי.

היו"ר ג' גל:

אנה שניידר, בבקשה תמשיכי לקרוא את סעיף 40.

א' שניידר:

"(1) לערוך מדידות ובדיקות כנדרש; (2) להקים ולהעביר רשתות חשמל במקרקעין ולהקים בהם עמודים; (3) להתקין, לבנות או להציב מתקן חשמל במקרקעין; (4) לחפור, להסיר אבן, אדמה ועץ ולבצע פעולות נלוות אחרות הדרושות להפעלת הסמכויות האמורות בפסקות (2) ו-(3); (5) להסיר או לגזום, מסביב לכל מתקן חשמל או רשת חשמל קיימים או מתוכננים, כל צמח המפריע לבנייתו, לקיומו או לפעילותו התקינה של מתקן חשמל או רשת חשמל; (6) לבצע בדיקה, תיקון, או הסרה של מתקן חשמל הנמצא במקרקעין וכן לבצע בו שינוי שאין בו משום פגיעה בהיקף השימוש באותם מקרקעין".

ד' תיכון:

אולי נעבור על הפסקאות אחת-אחת?

היו"ר ג' גל:

קודם אנה תגמור לקרוא את הסעיף ואז נדון.

א' שניידר:

"(7) לחפור תעלות, מנהרות ומעברים על קרקעים ותת קרקעיים; (8) להניח כבלים ולהעביר צינורות במקרקעין; (9) (א) לפתוח ולהכשיר כל דרך לשם ביצוע עבודות חשמל במקרקעין ובלבד שמיד עם השלמת העבודה יחזיר את הדרך למצבה הקודם; (ב) בפסקה זו, 'דרך' - לרבות מסילה, כביש, רחוב, סימטה, כיכר, מעבר, גשר או מקום פתוח שיש לציבור זכות מעבר בהם; (10) להסיר כל מתקן המפריע שלא כדין לפעילות תקינה של בעל הרשיון למילוי תנאי הרשיון ולהסיר כל מכשול המפריע לפעילות כאמור; (11) להתקין ולבנות תאים, שוחות, תחנות השנאה, ארגזי חלוקה, הסתעפות, חיבורים וכל מתקן חשמלי נוסף או אחר שיידרש לשם הקמת הרשת, תפעולה, שיפורה, הרחבתה ותיקונה; (12) בכפוף לאמור בכל דין, להקים רשתות תקשורת במקרקעין; (13) לעבור ברכב במקרקעין, הנמצאים סמוך למקום שבו נדרש לבצע פעולות המפורטות בסעיפים קטנים (1) עד (12)". אני עדיין בדעה שהפירוט הזה הוא אולי קצת מוגזם, אבל אני לא רוצה להתווכח עם אנשי המקצוע בתחום הזה.

"(ב) לא נתן בעל המקרקעין הסכמתו כאמור בסעיף קטן (א), יהיה בעל הרשיון רשאי להיכנס למקרקעין לצורך מילוי תנאי רשיונו ולבצע בהם את הפעולות המנויות בסעיף קטן (א), אם קיבל הרשאה לכך מאת המנהל; המנהל יפרסם הרשאה שנתן לפי סעיף קטן זה בשני עיתונים כאמור בסעיף 1א לחוק התכנון. (ג) בבואו ליתן הרשאה לפי סעיף קטן (א) להיכנס למקרקעין פרטיים לביצוע עבודות שאינן לצורך אותם מקרקעין, ישקול המנהל, בין היתר, קיומה של אפשרות חלופית לביצוע אותן עבודות. (ד) כניסה על פי סעיף זה למתקן בטחוני, טעונה אישור מראש של הגוף המוסמך לכך על פי דין, לגבי אותו מתקן".

ד' תיכון:

אני מוכרח לומר לך שאני הייתי רוצה בכל זאת לשתף את הנפגע או את מי שנכנסים לרכושו בכל התהליך וגם לאפשר לו להיות שותף לתהליך. לפי מה שהחוק מציע - ושוב, נדמה לי שהדברים מועתקים ללא שינוי מחוקים אחרים - בעצם יכולה לבוא חברת חשמל ולהחליט שהעמוד יהיה באמצע הבית שלי ועמוד יהיה באמצע הבית שלי ואני לא אוכל להתגונן. תמיד הם יוכלו לומר: 'יש לנו שיקול דעת וככה אנחנו רוצים', ואין אפשרות להלין, אין אפשרות לברר, ויותר גרוע - אין גם אפשרות לנמק מדוע הוחלט להציב את העמוד או את המתקן כאן ולא שם, למרות שלעתים קרובות ברור שהוא צריך להיות שם ולא כאן.

היו"ר ג' גל:

אני רוצה להוסיף עוד שאלה - אני רואה בסעיפים (ב) ו-(ג) שאם בעל המקרקעין לא מסכים, המנהל יתן את ההרשאה. האם יש איזשהו מקום שבו אפשר לערער על החלטת המנהל?

ב' אבלין:

בסעיף 41(ד).

ט' שטיין:

יש מנגנון שלם שקבוע בסעיף 41. בסעיף 41(א) יש אפשרות לבעל המקרקעין להשמיע את טענותיו בפני המנהל. חוץ מזה נתנו אפשרות, תוך 21 יום, לערער בפני בית משפט השלום.

ד' תיכון:

אבל איך הוא יודע מה היו השיקולים שעל פיהם הוא נבחר לקורבן? הרי יש כאן חלק שהוא סמוי מעיני הנפגע ואומרים לו: תפנה לבית המשפט. הוא רוצה לדעת איך אתם החלטתם שהמנהרה תעבור דווקא באמצע הדירה שלו.

א' שניידר:

בסעיף 41(א) יש לזה תשובה: "ביקש בעל רשיון מהמנהל לתת הרשאה לפי סעיף 40(ב), יודיע על כך המנהל לבעל המקרקעין ויתן לו [לבעל המקרקעין] הזדמנות להשמיע טענותיו". במסגרת הדיון הזה הוא שומע את השיקולים של המנהל, הוא מעיר עליהם, יש משא ומתן.

ד' ליפשיץ:

בסעיף 41(ב) אפשר להוסיף שהחלטה תהיה מנומקת.

היו"ר ג' גל:

חה"כ תיכון, אני רואה שלא רק שלא צריך לעצור באמצע סעיף 40, אני מציע שנעבור גם על סעיף 41 כי שם נמצאות חלק מהתשובות.

א' שניידר:

סעיף 41: "(א) ביקש בעל רשיון מהמנהל לתת הרשאה לפי סעיף 40(ב), יודיע על כך המנהל לבעל המקרקעין ויתן לו הזדמנות להשמיע טענותיו. (ב) נתן המנהל הרשאה לפי סעיף 40(ב), יודיע על כך לבעל המקרקעין; בהודעה יציין את המועד שבו רשאי בעל הרשיון להיכנס למקרקעין. (ג) לא ייכנס בעל רשיון למקרקעין כל עוד לא חלפו 21 ימים מהיום שבו נמסרה ההודעה על ההרשאה לבעל המקרקעין, אלא אם כן קבע המנהל תקופה קצרה מזו מטעמים מיוחדים שיירשמו. (ד) בעל המקרקעין הרואה עצמו נפגע ממתן הרשאה כאמור, רשאי לערער על כך לבית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצאים המקרקעין, בתוך 21 ימים מהיום שנמסרה לו ההודעה. (ה) בית המשפט הדן בערעור רשאי לאשר את החלטת המנהל כאמור, או לבטלה, והוא רשאי ליתן כל סעד שבית המשפט הדן בעניין אזרחי מוסמך לתיתו. (ו) הגשת ערעור לבית המשפט לא תעכב את ביצוע השימוש במקרקעין לפי ההרשאה של בעל הרשיון אלא אם כן החליט על כך בית המשפט בהחלטה מנומקת מחמת טעם מיוחד שראה. (ז) בעל רשיון המתכוון לבצע עבודות לפי סעיף 40 במקרקעין ציבוריים יודיע על כך לבעל המקרקעין ולמוסד התכנון שבתחום נמצאים המקרקעין. (ח) לעניין סעיף זה, 'בעל מקרקעין' - לרבות המחזיק במקרקעין".

ד' תיכון:

יש לי תוספת שאלות. אני קורא כאן בסעיף (ו) ש"הגשת ערעור לבית המשפט לא תעכב".

א' שניידר:

אלא אם כן בית המשפט החליט אחרת.

ד' תיכון:

זה הליך קצר מאוד, בעצם נותן רשות להיכנס אל תוך השטח מיידית. מה שחסר לי כאן אלו הנימוקים, כפי שאמרתי בסעיף הקודם. בעצם יש החלטות ואין נימוקים, האיש לא יודע למה בחרו בו והוא צריך ללכת ולהתחיל להתעניין ויסבירו לו ואחר כך יתברר, כשהוא יופיע בבית המשפט, שיהיו נימוקים אחרים לגמרי. ברגע שמחליטים וכותבים לו, צריך להסביר לו גם למה החליטו לבחור במקום הזה ולא במקום האחר.

היו"ר ג' גל:

שאלה נוספת - האם אין מקום לקבוע שאפשר להיכנס לשטח רק אחרי 30 יום, על מנת שיהיו 21 יום לערעור ועוד כמה ימים שבית המשפט יכול גם לומר את דברו?

א' שניידר:

יש פעמיים 21 יום.

היו"ר ג' גל:

אבל זה לא מונע מלהיכנס לשטח.

א' שניידר:

אלא אם בית המשפט החליט אחרת בהחלטה מנומקת מחמת טעם מיוחד שראה.

היו"ר ג' גל:

בחוק כתוב שמי שרואה את עצמו נפגע, יכול לפנות תוך 21 יום. הוא חיכה, הוא התלבט והגיש ערעור כעבור 20 יום, אבל כבר ביום הראשון בעל הרשיון יכול לבצע.

א' שניידר:

לא, הוא צריך לחכות 21 יום.

ד' ליפשיץ:

אבל בסעיף (ג) יש אפשרות של תקופה קצרה יותר - "אלא אם כן קבע המנהל תקופה קצרה מזו מטעמים מיוחדים שיירשמו".

היו"ר ג' גל:

איך זה יכול להיות שיש 21 יום ולא נותנים עוד כמה ימים להחלטת בית המשפט?

י' חורש:

צווים כאלה מקבלים את זה במעמד צד אחד.

היו"ר ג' גל:

וכמה זמן זה לוקח?

י' חורש:

24 שעות. אתה נכנס לשופט ומקבל צו מניעה במעמד צד אחד. הניסיון המצטבר אומר שבמקרים מהסוג הזה, בית המשפט - וגם בג"ץ קודם - נותן צו מניעה בלי שום בעיה.

ד' תיכון:

או שכן או שלא, על סמך הניסיון לא יכולים לקבוע. בכל זאת זה לוקח זמן. אדוני היו"ר, אני תומך בהצעתך להוסיף כמה ימים.

היו"ר ג' גל:

נוסיף כמה ימים, לא יקרה שום דבר. ניתן עוד ארבעה ימים להחלטת בית המשפט, אז הכניסה יכולה להיות אחרי 25 ימים.

ד' תיכון:

אנחנו לא מסבכים את המצב עד כדי כך שאי אפשר יהיה להיכנס בכלל.

היו"ר ג' גל:

עוד הערות?

ד' תיכון:

אני לא שמעתי תשובה להשגה שלי בסעיף הקודם, שעוברת אוטומטית לסעיף 41. אני מבקש שבכל מקרה שיעשה שימוש בנכסיו של אדם פרטי, גם ינמקו את העניין בכתב.

ד' ליפשיץ:

אין בעיה עם זה. בסעיף 41(ב) אפשר לכתוב: "בהודעה יצוינו הנימוקים והמועד שבו רשאי בעל הרשיון להיכנס למקרקעין בכתב".

ש' ברובנדר:

יש פה בעיה עניינית ויש פה בעיה פרוצדורלית. דבר כזה, כמו טיפול ברשות מעבר, לא נוחת עליך משמיים בהפתעה, מכיוון שישנם הרבה מאוד צעדים מקדימים שמתנהלים בין בעל הרשיון ובין אותו אדם בשלב שמבקשים את הסכמתו. כשבאים להשיג את הסכמתו של האדם, קודם כל כותבים לו מכתב, אחר כך נפגשים איתו בשטח, אחר כך מסבירים לו את זה ואחר כך מבקשים את הסכמתו. אם הוא לא מסכים, כותבים לו מכתב נוסף ואומרים לו: 'אם אתה לא מסכים, נפנה למנהל שיפעיל סמכות'. המנהל כותב לו מכתב ואומר: 'פנו אלי כדי שאני אפעיל סמכות'. הוא שולח את נציגו לשטח, מקיימים פגישה בשטח, מסבירים לבעל העניין בדיוק איפה זה יעמוד, בודקים אם אפשר לעשות שינוי או לא. כלומר, יש פה הרבה מאוד שלבים עד השלב שהוא מקבל את ההודעה.

היו"ר ג' גל:

השאלה היא האם במכתב שכותבים לפלוני שצריכים להיכנס לשטח שלו, אי אפשר לנמק מדוע.

ש' ברובנדר:

צריכים להיכנס לשטח רק למטרה אחת, ובשטח מסבירים לו בדיוק מהי אותה תוכנית.

ד' תיכון:

מר ברובנדר, אני חושב שאתה טועה בקונספציה. זה לא שלטון רודנות של חברת חשמל, יש כאן גם אזרחים שאתה נכנס לתוך הנכסים שלהם, יורד לנכסיהם. זה דבר מושכל ומוסכם שתנמק מדוע אתה רוצה כאן ולא כאן. זו זכותו של האזרח לדעת ואני לא מבין בכלל איך אתה יכול להתנגד לסעיף הזה.

ז' אפיק:

אני חייב לומר שאנחנו עוסקים בנושא של מתן הרשאות כבר כעשרים שנה, והיו בנושא הזה עשרות בג"צים. מה הנימוק היחיד? הרי במקרקעין, כאשר מפקיעים או נותנים זכות הרשאה, תמיד הטענה היא: 'תעביר את זה במקרקעין של השכן'. תמיד מי שנפגע, טוען שיש חלופה אחרת להעביר את זה במקום אחר ולפגוע במקרקעין של מישהו אחר ובלבד שהוא יצא נקי. אלו טענות שחוזרות בכל הבג"צים. עכשיו, מה ההנמקה? אני חושב שברגע שמגיעה למנהל בקשה לאישור הרשאה, ראשית הוא צריך להיות משוכנע שצריך להעביר את הקו, ואין ויכוח שזה דבר שהוא צריך לבדוק אותו. דבר שני, הוא צריך לראות שהתוואי שנקבע הוא מתקבל על הדעת וסביר, שלא יפגעו פגיעה גדולה וימקמו עמוד באמצע מגרש כשאפשר למקם אותו בקצה המגרש. הדבר היחיד שאנחנו צריכים לנמק, לדעתי - וגם את זה נימקנו בבג"ץ - הוא שהתוואי שאושר על-ידי המנהל הוא תוואי מתקבל על הדעת. אנחנו לא יכולים לנמק, ולא ננמק, מדוע לא בחרנו בתוואי אחר, בכל דרך אחרת בעולם, ומדוע לא פגענו במישהו אחר במקום במתלונן. לכן אני לא ראיתי צורך לומר שתהיה הנמקה, כי בכל מקרה תהיה הנמקה ש:

(א) צריך את התוואי הזה; (ב) שהתוואי שנקבע הוא תוואי מתקבל על הדעת וסביר בנסיבות העניין. שני הנימוקים האלו תמיד קיימים ואני חושב שגם יעמדו בביקורת בבג"ץ, ולא נסטה מהדרך הזאת.

ד' תיכון:

אני עומד על דעתי. לא מתקבל על הדעת איך משרד האנרגיה עומד על רגליו האחוריות בנושא כל כך פשוט וברור. אני משוכנע עכשיו יותר מאשר אי פעם שכל הרשות הזאת צריכה להיות מחוץ למשרד האנרגיה. בצעירותי הייתי עד לסכסוך כזה, שהחליטו להציב עמוד באמצע מגרש של אנשים. כשהבעלים ביקשו מהם לזוז לגבול של המגרש במרחק של שלושה מטר, הם סירבו. למה? הם אמרו: 'ככה אנחנו רוצים, ככה החלטנו'. אני עומד על כך שבכל מקרה ינמקו את ההחלטה כי בבית המשפט בוודאי יספרו סיפורים אחרים ושונים לחלוטין.

ד' ליפשיץ:

זאב אפיק, אני לא מבינה את התנגדותך. אתה אומר שאתה מסביר. אם אתה מסביר, את אותם הסברים תעלה על הכתב.

ז' אפיק:

אני אומר שההסבר בכל מקרה יהיה שהתוואי שנקבע הוא תוואי מתקבל על הדעת וסביר בנסיבות העניין, לא מעבר לזה.

ד' תיכון:

אז תכתוב את זה.

היו"ר ג' גל:

אנחנו בכל אופן מבקשים שעניין ההנמקה ייכנס בסעיף 41(ב). אנחנו מכניסים בסעיף 41 שני תיקונים - הנמקה ו-25 יום.

א' שניידר:

סעיף 42: "בית המשפט ידון בערעור לפי סדר הדין המינהלי שיתקין שר המשפטים; באין סדר דין מינהלי - ידון בית המשפט בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה. (ב) בית המשפט הדן בערעור לא יהיה קשור בדיני ראיות חוץ מדיני חסינות עדים וראיות חסויות כאמור בפרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971. (ג) בית המשפט הדן בערעור רשאי למנות לו יועץ מקצועי אשר יסייע בשאלות מקצועיות אך לא יטול חלק במתן פסק הדין. (ד) היועץ המקצועי יהיה זכאי לשכר ולהחזר הוצאות, בסכומים שבית המשפט יקבע, מאת בעל הרשיון שמסר או שפירסם את ההודעה". אין כאן בעיות.

היו"ר ג' גל:

יש לי שאלה - בכל חוק יש מטרת החוק. למה אין בחוק זה מטרת החוק?

ד' ליפשיץ:

היו כל מיני ניסוחים של מטרת החוק, ואני חושבת שאפשר לכתוב סעיף של מטרת החוק.

ס' אלחנני:

אני הכנתי הצעה לסעיף של מטרת החוק.

היו"ר ג' גל:

אם הכנת, אחר כך נדון בזה.

א' שניידר:

סעיף 43, פיצויים בעד נזק: "(א) בעל הרשיון המבצע עבודות בהשתמשו בהרשאה הנתונה לפי סעיף 39 או לפי סעיף 40, יימנע עד כמה שהדבר ניתן, מגרימת נזק ויחזיר את המקרקעין ככל האפשר למצב שהיו בו, אילולא נעשה שימוש בהם לפי חוק זה. (ב) נגרם נזק ישיר כתוצאה מביצוע עבודות לפי סעיף 39 או סעיף 40, לבעל המקרקעין או המחזיק במקרקעין פרטיים, ישלם מבצע העבודות לפי דרישת הניזוק פיצויים לניזוק על נזקו כאמור. (ג) החליט בעל רשיון לדחות דרישה לפיצויים לפי סעיף קטן (ב), ימסור לבעל המקרקעין או למחזיק בהם, לפי העניין, הודעה מנומקת בכתב על כך תוך שישים ימים מיום קבלת הדרישה". פה חסר לי מה יקרה.

י' חורש:

לא צריך לכתוב מה יקרה, יש חוק כללי.

א' שניידר:

לי חסר כאן משהו שיהיה כתוב - שהוא רשאי להגיש על זה ערעור או משהו כזה.

היו"ר ג' גל:

אנה שניידר, נסכם כך - את תבררי את זה עם דרורה ליפשיץ. אם יהיה צורך, נכניס את זה. אם תשתכנעי שלא, נסתפק בזה.

א' שניידר:

בסדר. סעיף 44, מתקנים המחוברים למקרקעין: "על אף הוראות סעיף 12 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, מתקן חשמל או רשת חשמל שחוברו למקרקעין של אחר, יהיו בבעלותו של מי שהתקין את המתקן או הרשת כדין".

ד' תיכון:

אני רוצה להבין, לפי חוק המקרקעין מי שהוא בעל הקרקע זכאי לכל מה שמעל הקרקע.

א' שניידר:

הוא זכאי לכל מה שמחובר אליה חיבור של קבע, ואז יצא שאם מחברים עמוד חשמל חיבור של קבע לקרקע של מישהו, לפי חוק המקרקעין העמוד הזה היה הופך להיות בבעלותו. הואיל וזה לא הגיוני, כתבו כאן את הסעיף הזה שאומר שעל אף האמור בחוק המקרקעין, העמוד הספציפי שבדוגמא יישאר בבעלות בעל הרשיון.

ד' תיכון:

מאחר ולא השתתפתי בקריאת החוק עד כה, שאלתי היא: האם הכנסת סעיף שמבטיח את איכות הסביבה במתקנים האלה?

א' שניידר:

לפי מיטב ידיעתי, בחוק הזה אין סעיף על איכות הסביבה. היה כאן מישהו שטען לנושא הזה, אבל ישנם חוקים אחרים שמחייבים את בעל הרשיון לשמור על איכות הסביבה. החוק הזה לא עומד בחלל ריק, אלא כל החוקים האחרים חלים.

ד' תיכון:

אני לא שומע שיש כאן התייחסות לנושא איכות הסביבה. היות ומתקינים כאן מתקנים בחצרות של אנשים, מן הדין שיוזכר העניין הזה.

היו"ר ג' גל:

אשאל את זה אחרת. מר ברובנדר, אני מבין שכאשר הולכים להתקין תחנת כוח ודאי שצריך את כל הרשויות--

ש' ברובנדר:

אני עובד לפי חוק התכנון והבנייה.

היו"ר ג' גל:

ודאי. כשמניחים קו בתוך רשות, בתוך חצרות, גם זה דורש אישור ועדת תכנון ובנייה?

ש' ברובנדר:

אם אנחנו חוזרים לסעיף 39, כתוב בו כך: "בנוסף להוראות כל דין ... כאמור בסעיף 145(ו) לחוק התכנון". סעיף 145(ו) היה סעיף שהוכנס לחוק התכנון והבנייה כדי להסדיר את היחסים של הנחת הרשתות.

היו"ר ג' גל:

כשהעלו את עניין איכות הסביבה, נאמר שכאשר הולכים לקבל רשיון ממילא צריך להביא תסקיר השפעה על הסביבה. האם זה נוגע גם למה ששאל ח"כ תיכון?

ש' ברובנדר:

אין תסקיר מפורט על רשתות חשמל במתח נמוך. כשאנחנו עושים תחנות כוח, תחנות השנאה וקווי מתח על-עליון, זה נעשה על פי חוק התכנון והבנייה במסגרת תמ"א 10 ועובר את כל ההליכים לרבות תסקיר השפעה על הסביבה; זה נכון לגבי כל קו עליון. יש כאן הפרדה בין מתח עליון ועל-עליון לבין רשתות חלוקה שהן בתחום הערים. בתחום הערים ההסדרה נעשית לפי סעיף 39 לחוק שלפנינו. בכל מקרה, יש גם תקנות חוק החשמל שקובעות מרחקי מינימום. אחד מהשיקולים של מרחקי המינימום הוא הנושא הבוער של השלכות אלקטרומגנטיות. כלומר, אנחנו בתיאום עם המשרד לאיכות הסביבה עומדים על שמירת הקריטריונים בנושא של ההשלכות האלקטרומגנטיות. על זה לבד היו לנו כמה בג"צים השנה ועמדנו בכולם. למעשה, מבחינה סביבתית הנושא בסדר.

ד' תיכון:

העובדה שעמדת בכולם עדיין לא אומרת שלא צריך להדגיש את העניין זה. אתן לך דוגמא, אדוני היו"ר - יש מפגעים סביבתיים שמתגלים רק לאחר שמתקינים את המתקן. יכול להיות שמישהו גר על גבעה ואם אתה מתקין לו עמוד מסוג מסוים, הרוח שורקת והוא כאילו מצוי בספינה. אני שואל את עצמי מה זכותו של האדם במקרה כזה.

היו"ר ג' גל:

הוא יכול ללכת לבית המשפט ולמנוע. השאלה אם בשביל זה אתה רוצה תסקיר על כל העמודים.

ד' תיכון:

לא. אני רוצה שהעניין הזה על מלוא היבטיו יישקל לפני שמתחילים, ושהאיש יוכל גם לטעון את טענותיו.

היו"ר ג' גל:

חה"כ תיכון, קודם עמדת על כך - וקיבלנו - שהוא יקבל הנמקה. אחר כך יש 21 יום.

ד' תיכון:

אנחנו קיבלנו הנמקה. אני מבקש שבהנמקה תיכלל גם התייחסות לנושא איכות הסביבה, כי הרי מה הוא יסביר בהנמקה? הוא יסביר שהקו צריך לעבור מצפון לדרום, מנקודה כזאת לנקודה אחרת.

היו"ר ג' גל:

אתה רוצה שעל כל קו יכינו תסקיר?

ד' תיכון:

אני לא מדבר על קו, אבל אנשים מטבעם מתחלקים לשניים - לטובים יותר וטובים פחות. לפעמים, בשל החלטה כזאת, אתה יכול לאמלל כל מיני אנשים בשל רעשים.

היו"ר ג' גל:

במתקנים העיקריים, ברשתות העיקריות, הוא חייב להביא תסקיר של איכות הסביבה לפי חוק התכנון והבנייה.

ד' תיכון:

אני לא בטוח, למשל, שעניין רעשים נכלל - איזו כמות רעש מותרת ואיזו כמות רעש אסורה.

ש' ברובנדר:

מאחר וביליתי את מיטב שנותי בצד של איכות הסביבה דווקא, אני יודע שתקנות למניעת מפגעים קובעות בדיוק רמות רעש. הרעש נמדד לפי רעש חוץ ורעש פנים, רעש יום ורעש לילה. בכל מקרה שיבוא מישור ויתלונן שהרעש שנמצא אצלו במגורים הוא יותר גבוה מהתקן, אז החובה על חברת חשמל, בלי ויכוחים, לפתור את הבעיה. לכן הנושא הזה איננו פרוץ. אם אתה מעלה טענה היפותטית, נגד טענות היפותטיות אין לי תשובה.

ד' תיכון:

מר ברובנדר, הטענה היא לא טענה היפותטית. כשאתה מקים תחנה או שנאים, יש מהם רעשים. אני לא כל כך מבין מה זה מעל התקן ומתחת לתקן, אני רוצה לשמוע איך אתה מבטיח שהרעש הזה לא ימרר את חיי האנשים.

ש' ברובנדר:

אם אתה מדבר על מקרה שבו ישנו שנאי על עמוד שנמצא בעיר והשנאי עושה רעש, חלה חובה מיידית על חברת החשמל להחליף את השנאי.

ד' תיכון:

אתה לא עונה לשאלתי. שאלתי איזו כמות רעש מבחינתך היא סבירה ומבחינת האיש שגר שם ממררת לו את החיים.

ש' ברובנדר:

אם אני זוכר את התקנים, DBA 35 זה רעש לילה מותר על פי התקנות ו-DBA 45 זה רעש יום שמותר.

ד' תיכון:

אפשר לראות את התקנים האלה?

ש' ברובנדר:

אין שום בעיה.

היו"ר ג' גל:

תביא את זה לישיבה שתהיה הלילה. ובכן, עם שני התיקונים שביקשנו להכניס ועם הסקאלה של הרעשים שמר ברובנדר יביא, אנחנו סיימנו את פרק ו' והולכים לפרק ז'.

א' שניידר:

פרק ז' - עבירות ועונשין. "45. (א) העובר על הוראות סעיפים 16, 26 או 27 או על הוראות לפיהם, או המפר תנאי מתנאי הרשיון, דינו - מאסר שנה אחת או קנס פי שלושה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א) (2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), ובעבירה נמשכת - קנס נוסף לכל יום שבו נמשכת העבירה, פי שלושה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, זולת אם הוכיח כי עשה את כל שניתן לעשות באופן סביר, כדי למנוע את העבירה".

ד' תיכון:

אני רוצה להבין מה הסנקציות, מעבר לניסוחים המשפטיים.

א' שניידר:

שנה אחת מאסר או פי שלושה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין. כמה זה קנס לפי סעיף 61(א)(2)?

ב' אבלין:

תיכף אגיד לך.

ד' תיכון:

זה קנס מרתיע, שמישהו בחברת חשמל יכול לשקול את העניין, או שזה סכום שכדאי לנסות? האם במסגרת הסעיף שקלו אם זה קנס מרתיע או שאפשר לחיות עם זה?

א' שניידר:

יש כאן קנס לכל יום.

היו"ר ג' גל:

מה קורה בחוקים אחרים?

א' שניידר:

אני לא יודעת מה רמת הענישה בבזק, למשל.

היו"ר ג' גל:

בחוק בזק זה זהה?

ב' אבלין:

כן, אותו הדבר.

ז' אפיק:

הסעיף הזה בא למנוע מצב שבו הקנס לא מתעדכן, כי לפי חוק העונשין כל פעם מעדכנים אותו.

ד' תיכון:

אני רוצה להבין אם הקנס פה הוא מרתיע או שהוא סכום מזערי לגבי ענק כמו חברת חשמל והיא יכולה ליטול על עצמה את הסיכון שאחד למאה מקרים יושת עליה איזה קנס קטן. הרי אני לא יודע מה המספרים, אתם שולחים אותי לסעיף כזה וסעיף כזה.

ב' אבלין:

יש לי כל המספרים. סעיף 61(א)(2) לחוק העונשין אומר שבמקום שבית משפט הוסמך להטיל קנס, רשאי הוא להטיל - אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משישה חודשים ולא יותר משנה, קנס עד 14 אלף שקל. אנחנו אומרים פה: פי שלושה מ-14 אלף.

א' שניידר:

סליחה, זה לא מעודכן.

ב' אבלין:

אני רק נותנת את זה לדוגמא, שכן הקנסות מעודכנים על-ידי שר המשפטים מעת לעת. אבל בעת כתיבת הצעת החוק הקנס הזה היה 14,000 ש"ח כפול שלוש. סעיף 61(ג) לחוק העונשין מדבר על עבירה נמשכת - בכל יום שבו נמשכת העבירה, הקנס בעת כתיבת הצעת החוק היה 700 ש"ח ליום, כך שכאן זה 700 ש"ח כפול שלוש.

ד' תיכון:

תאמיני לי שעל דייר ששוכר דירה מטיילים קנס יותר גדול.

ב' אבלין:

מדובר פה על דיווח, על הפרת חובת רישום חשבונאי. אם, למשל, בעל הרשיון לא דיווח כראוי, על כל יום שהוא לא דיווח הוא ישלם 700 ש"ח כפול שלוש ובנוסף 14,000 כפול שלוש.

ד' תיכון:

לא בתיה אבלין צריכה להגיד לי, משרד האוצר צריך להגיד לי האם הקנסות נבדקו והם מרתיעים ומי שעובר עבירה יקח את זה בחשבון, או שזה סכום סמלי.

ב' אבליון:

הסכום איננו סמלי.

א' שלגי:

להערכתנו, בוועדת ההיגוי כשאנחנו עברנו על החוק, הגענו למסקנה שהסכומים האלה לעבירות שמצוינות פה - שהן עבירות של רישום חשבונאי - הם סכומים סבירים. הם מכריחים את בעל הרשיון לתת את הדו"חות בזמן. לקבוצה השנייה של העבירות אנחנו הכפלנו את הקנסות פי שלושה.

ד' ליפשיץ:

רציתי לציין שבדרך כלל לא קובעים עונשים יותר גבוהים. צריך גם לראות את סעיף 16 לחוק שלפנינו.

ד' תיכון:

אין לי מושג אבל אתם בוודאי דנתם בסעיף הזה, הרי לא קיבלתם אותו כפי שהגב' אבליון ניסחה אותו. בוודאי בדקתם וראיתם מה מתחבא מאחורי כל סעיף - האם זה גבוה דיו או שהעיתקנו את זה מאיזה ספר חוקים אחר.

א' שניידר:

אני כרגע לא יכולה להתייחס לגובה הקנס כי יכול להיות שזה מקביל לחוק הבזק ואז אני חושבת שזה סביר. אבל יש לי שאלה לגבי העבירות. מדובר כאן על שלושה סוגים של עבירות - לפי סעיף 16, 26 ו-27. סעיפים 26 ו-27 אלו באמת הפרת חובות רישום חשבונאי והפרת חובת דיווח, אבל סעיף 16 מדבר על הספקת שירות חיוני באמינות, ביעילות וכו'. אם בעל הרשיון לא מספק את השירות באמינות וביעילות והוא נמצא באותו סעיף יחד עם מי שמפר חובת דיווח חשבונאי, זה לא נראה לי כל כך סביר. יכול להיות שאת העבירה לפי סעיף 16 צריך להעביר לסעיף שקובע עונשים יותר כבדים, למשל סעיף 46.

היו"ר ג' גל:

יש לי בקשה - נאמרו פה הערות, תשבו עוד פעם, תבדקו את כל אותם הדברים ותביאו דבר מגובש.

ד' תיכון:

זה סעיף שצריך להרתיע. סעיף 16 הוא לב ליבו של החוק הזה. אם אנחנו נכשלים בסעיף ההרתעה, יכול להיות שפיספסנו.

היו"ר ג' גל:

אנה שניידר, תעברו על זה עוד פעם ואם צריך לתקן, תביאי לנו הצעה לתיקון. הלאה.

א' שניידר:

סעיף 45(ב): "הפר תאגיד הוראה או תנאי כאמור בסעיף קטן (א), ישא באחריות לעבירה גם אדם אשר בעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל בתאגיד, דירקטור, חבר ועדת דירקטוריון שאינו דירקטור, שותף - למעט שותף מוגבל - או פקיד באותו תאגיד האחראי לעניין הנדון, אלא אם כן הוכיח אחד מאלה: (1) שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ולא היה עליו לדעת עליה או שלא יכול היה לדעת עליה; (2) שנקט את כל האמצעים הסבירים כדי למנוע את העבירה". זה סעיף שמופיע בכל החוקים, למעשה הוא

נותן הגנה לנושא משרה בתאגיד אם הוא לא ידע על העבירה או שלא יכול היה לדעת או שנקט את כל האמצעים. בכל מקרה אחר, לנושא משרה בתאגיד יש אחריות פלילית כמו לתאגיד עצמו.

ד' תיכון:

מה זה שותף מוגבל? אני לא כל מבין את המינוח הזה.

ד' ליפשיץ:

לפי פקודת השותפות שותף מוגבל זה שותף שלא פעיל בחברה.

י' חורש:

שותף מוגבל הוא שותף שאיננו פעיל ואיננו עוסק בניהול.

ד' תיכון:

אני מבקש לראות את ההגדרה המשפטית של שותף מוגבל.

א' שניידר:

אני לא יכולה כרגע להביא את זה.

ד' תיכון:

לא כרגע, אבל אני מבקש לראות. חבר ועדת דירקטוריון שאינו דירקטור - תסביר לי, בבקשה, את המינוח החדש הזה. או שהוא חבר ועדה או שהוא לא חבר ועדה. הוועדה מורכבת בדרך כלל מדירקטורים ולכל שאר האנשים אין מעמד של חבר.

ב' אבלין:

אני רוצה להסביר. בדירקטוריונים רבים כתוב בתקנות ההתאגדות שרשאי הדירקטוריון למנות ועדות מקרב הדירקטורים או שלא מקרב הדירקטורים. קורה שממנים ועדה לפי תקנות ההתאגדות, שיש בה חברים שאינם דירקטורים אלא לצורך העניין הספציפי הם מוננו כחברי ועדה. אנחנו לא רוצים לכלול גם אותם באחריות.

מ' שטרית:

למה לא לכלול אותם באחריות?

ב' אבלין:

משום שהם אינם דירקטורים, הם על תקן של יועצים.

מ' שטרית:

על אחת כמה וכמה, הם אנשי המקצוע שאומרים לדירקטורים מה להחליט.

ד' תיכון:

עם כל הכבוד לעצמי, אני לא בקיא עד כדי כך בחוק החברות. אני הייתי רוצה לבדוק את כל התהליך הזה עוד פעם. בחברות שאני הייתי מעורב בהן, לא זכור לי שנתמנו חברים שהם לא חברי הדירקטוריון.

ב' אבלין:

זה חזון נפרץ שמתמנים לוועדות חברים שאינם דירקטורים.

ד' תיכון:

אדם כזה איננו חבר. יש הגדרה למונח "חבר".

ב' אבלין:

כתוב בתקנות: "רשאי הדירקטוריון למנות ועדות מקרב--

ד' תיכון:

אני רוצה להבין את המינוח של חבר ועדה שאיננו דירקטור, ולמה הוא ישוחרר מאחריות?

א' שניידר:

הוא לא ישוחרר, רק אם הוא לא ידע - כמו כל האחרים. אם הוא ידע, הוא לא ישוחרר.

היו"ר ג' גל:

מה זה חבר ועדה שאיננו דירקטור?

ב' אבלין:

אני חוזרת - הדירקטוריון ממנה ועדה. הוא יכול למנותה מקרב הדירקטורים, הוא יכול לומר שבועדה הזו יהיו שני אנשים שאינם דירקטורים אבל הם מומחים לנושא והם יהיו חברי ועדה. לכן אנחנו הכנסנו את המושג הזה, משום שזה דבר מאוד מקובל שממנים ועדות לא מקרב הדירקטורים.

י' שאשא:

איזו אחריות יש לו בכלל כשהוא לא חבר דירקטוריון? אין לו שום סמכות, הרי מי שמקבל את ההחלטות זה הדירקטוריון.

ב' אבלין:

ממילא החלטות הוועדות מובאות לדירקטוריון.

היו"ר ג' גל:

אני מבין שזה יכול להיות חבר ועדת מכרזים אבל הוא לא חבר דירקטוריון. האם נותנים לו אחריות של דירקטור?

ב' אבלין:

נותנים לו אחריות לצורך המטלות שהדירקטוריון שם עליו. הדירקטוריון אומר: 'אדוני, אתה תהיה חבר ועדת ביקורת', אז הוא חבר ועדת ביקורת או ועדת כספים.

היו"ר ג' גל:

האם הדירקטורים בחברת חשמל עושים ביטוח?

י' חורש:

בוודאי.

היו"ר ג' גל:

והחבר הזה שמאצילים לו סמכות, עושה ביטוח?

י' חורש:

אין לנו ועדות כאלה בחברת חשמל.

ד' תיכון:

אין דבר כזה בכלל.

היו"ר ג' גל:

יעשו ביטוח לחבר ועדה שאיננו דירקטור או שבתמימות הוא ייכנס ולא ידע? למה צריך את זה?

י' חורש:

בחברה ממשלתית אין דברים מהסוג הזה.

ד' תיכון:

גם בחברה פרטית אין.

היו"ר ג' גל:

אז בואו נוציא את זה.

ש' ברובנדר:

אם יש לך IPP שהוא חברה פרטית, אם יש לך יצרן חשמל פרטי שהוא חברה פרטית, הוא מתאגד איך שהוא רוצה, זו לא חברה ממשלתית. אתם רואים מול העיינים רק מודל אחד.

היו"ר ג' גל:

פה מדברים על חבר ועדת דירקטוריון.

ש' ברובנדר:

החוק הזה חל גם על יצרן פרטי.

א' שלגי:

הוא חל גם על בעל רשיון.

ד' ליפשיץ:

אבל בסעיף 45 אלו עבירות של ספק שירות חיוני. בשלב הזה זו חברת חשמל.

א' שלגי:

אבל אנחנו כל הזמן אומרים שאנחנו עושים חוק משק החשמל ולא חוק חברת חשמל.

י' שאשא:

עדיין לא ברור איזו אחריות יש למישהו שהוא לא דירקטור.

היו"ר ג' גל:

אתה גורם לכך שמישהו ייכנס בתום לב לבור. היום כל דירקטור יודע שהוא יכול ללכת לבית המשפט והוא עושה ביטוח. אדם שממנים אותו לוועדת משנה לא הולך לעשות ביטוח, והוא בתמימות ייכנס אחר כך לתוך "בומבה". האם מישהו מתנגד שנוציא מכאן את העניין של חבר ועדת דירקטוריון שאינו דירקטור?

ז' אפיק:

כן, אני מתנגד. יש שני סוגים של ועדות. יש ועדת דירקטוריון שהיא דלגציה של סמכויות ומשתתפים בה גם חברי דירקטוריון וגם מי שאינם חברי דירקטוריון. על פי חוק החברות, אם דירקטוריון עושה דלגציה כזו, עדיין נשארת השאלה האם הדירקטוריון הראשי ממשיך להיות אחראי או לא ממשיך להיות אחראי. בקרב חברות לא ממשלתיות - חברות בשוק פרטי - נפוצה מאוד התופעה שממנים ועדות דירקטוריון שחלק מאנשיהן הם דירקטורים וחלק הם כל מיני פקידים ומאכערים אחרים מומחים לתחום.

ד' תיכון:

אבל הם לא חברים, הם יועצים.

ז' אפיק:

אם יסתבר באמת שהיתה דלגציה של הסמכויות ולא הדירקטוריון מחליט, אלא אותם אנשים שלמעשה הובילו את כל העסק, אותם המקצוענים בוועדה, הם יצאו נקיים מכל העניין והדירקטוריון יאמר: 'האצלתי את הסמכות ואני לא אחראי'. אני לא רוצה לתת את הכבוד הזה לאותם אנשים פרטיים, עם כל הסיכון שבדבר.

היו"ר ג' גל:

אתה חושב שהם ימנו ועדה שאין בה אף דירקטור?

ז' אפיק:

אני לא חושב שזה יקרה.

היו"ר ג' גל:

דירקטור אחד יהיה?

ז' אפיק:

יהיה דירקטור אחד ושלושה פקידים והם יובילו את העסק ויאמרו שהדירקטוריון לא אחראי.

היו"ר ג' גל:

בוא נסתפק בזה שלבית הסוהר ילך רק הדירקטור. מוכרחים שכל הארבעה ילכו? לדירקטור לפחות יהיה ביטוח, מה אתה רוצה משלושת האחרים?

ז' אפיק:

כבוד היו"ר, לקחת את החלק החלש בחוליה, אותו דירקטור שלמעשה לא מבין, ושלושת הפקידים שהובילו את העסק ושהם מנהלים את כל העניינים יצאו נקיים מכל העסק.

א' שלגי:

אני לא חושב שאני צריך להגן על הדירקטור עד כדי כך.

היו"ר ג' גל:

אנחנו לא מגינים על הדירקטור.

ז' אפיק:

להיפך, אנחנו רוצים לומר: לא רק דירקטור אלא גם עובד של החברה שהצטרף לוועדה והוביל מהלך כזה וגרם לנזקים לציבור.

א' מעוז:

אתה מדבר על חוק החברות. מה אומר חוק החברות החדש?

ז' אפיק:

אנחנו לא מדברים היום על סמך חוק החברות, כל החברות הן במצב די ברור. אני מדבר על יצרן לציבור שהוא יהיה מחר חברה פרטית ושם ינהלו לפי תקנות ההתאגדות וחוק החברות הכללי, לא חוק החברות הממשלתיות.

ד' תיכון:

חה"כ תיכון, יש לך התנגדות שנוציא את חבר ועדת הדירקטוריון שאינו דירקטור?

ד' תיכון:

אני עוררתי את העניין ואין לי התנגדות, כי אתה יודע מה זה אומר? אתן לך היבט נוסף. בדרך כלל בכל ועדה של הדירקטוריון יש גם יועצים חיצוניים, למשל רואה-חשבון, עורך-דין, ומהר מאוד אתה תקרא להם "חבר" ומהר מאוד הם לא ידעו שהם חברים. כל המינוח הזה של חבר עשוי להטעות ולגרום לקשיים שלא במתכוון.

היו"ר ג' גל:

אני מבקש להוציא את הקטע של חבר. נמשיך הלאה.

ד' תיכון:

לא שמעתי לגבי שותף מוגבל. אני לא מבין מה זה.

ז' אפיק:

זה שותף ששם את הכסף ולא משתתף בניהול של השותפות.

י' חורש:

הוא לא חייב לשים את הכסף.

ד' תיכון:

מה זה שותף מוגבל בחברה שמייצרת חשמל? שותפות מוגבלת - אני יודע מה זה, שותף מוגבל - אני לא יודע מה זה.

י' חורש:

למשל בחוזה שאנחנו עושים עם "מיד אטלנטיק", השותפות היא שותפות רגילה. חברת חשמל עושה חוזה עם "מיד אטלנטיק", יצרן חשמל פרטי ב-150 מגוואט פצלי שמן. השותפות הזאת כוללת שני שותפים - 1) שותף כללי שהוא השותף המנהל והפקודה קובעת שעליו תחול כל האחריות שחלה על השותף בשותפות; 2) שותף מוגבל שאיננו משתתף בניהול, לכן הפקודה קובעת שלא תחול עליו האחריות שחלה על שותף כללי. בא החוק וקבע שעל שותף מוגבל לא תחול אחריות, משום שהוא לא משתתף בניהול הפעיל של השותפות.

ד' ליפשיץ:

כל העניין הזה של שותפות - אני חושבת שהוא מיותר פה, כי מדובר על סעיפים של עבירות של ספק שירות חיוני. ספק שירות חיוני יכול, לפי החוק, להיות רק חברה, אז בכלל מיותר להזכיר פה את כל הרעיון של שותפות.

ד' תיכון:

זה בדיוק מה שאני שואל. יש כאן מבנה של חברה ופתאום עוברים לשותפות מוגבלת.

א' שניידר:

אני מציעה שאנחנו נמצא ניסוח כללי יותר שמתייחס לנושא משרה בתאגיד לפי פקודת החברות ונסדיר את העניין.

י' חורש:

תשימי לב רק לדבר אחד - יכול להיות יצרן חשמל פרטי שהוא יהיה מהותי וזו תהיה שותפות, והחוק יחיל עליו את האחראיות שיש על ספק שירות חיוני.

א' שניידר:

אז נמצא נוסח שיתייחס באופן כללי לתאגיד ולנושאי משרה בו.

מ' שטרית:

אם הוא ספק פרטי ואתם אמרתם בישיבה שעברה שהרשת שלו מחוברת בכל מקרה לרשת חברת החשמל ויהיה לזה גיבוי, אז ספק פרטי אף פעם לא יכול להיות חיוני.

י' חורש:

החוק קובע שאם הוא מייצר כמות מהותית של חשמל, אפשר להחיל עליו את האחראיות של ספק שירות חיוני.

מ' שטרית:

אבל אתם לא נותנים לו לייצר כמות מהותית, כי החוק מאפשר לייצר לכל היותר 10% מאספקת החשמל.

י' חורש:

10% זה יכול להיות מאוד מהותי.

מ' שטרית:

אבל את ה-10% לא מייצר רק יצרן אחד אלא הרבה יצרנים.

י' חורש:

אפשר לקבוע שמי שמייצר 150 מגוואט הוא ספק חיוני.

מ' שטרית:

מתוך היקף ייצור של 6,000 מגוואט, 150 מגוואט זה ספק חיוני?

א' שלגי:

זה מה שמספקת החברה המזרח ירושלמית. אם יהיה לה מתקן ייצור, היא תהיה ספק שירות חיוני.

ד' ליפשיץ:

אני חושבת שלא צריך פה את העניין של שותפות, כי אם על היצרן המהותי יחולו כל ההוראות כמו הוראות עונשיות, ממילא תחול עליו גם החובה להיות חברה.

היו"ר ג' גל:

מקובל עליכם להוציא את המילה "שותפות"?

מ' שטרית:

מקובל עלינו.

ד' תיכון:

זה לא כל כך מקובל על חלק מעורכי-הדין. תקיימו דיון בכל הניסוח של הסעיף הזה. עכשיו אני לא מבין: "או פקיד באותו תאגיד האחראי לעניין הנדון". איזו הגדרה חוקית זאת "פקיד באותו תאגיד האחראי לעניין הנדון". מי אחראי על העניין הנדון? מנכ"ל החברה? מנהל המחלקה? הפקידה? הקצרנית? מה זה אחראי? אחראי זה תמיד שר האנרגיה.

א' שניידר:

אחראי הוא מי שהחברה קובעת. כתוב כאן שאם הופרה הוראה או נעברה עבירה לפי החוק הזה, ישא באחריות כל פקיד באותה חברה, באותו תאגיד, שאחראי לנושא. זו שאלה עובדתית שנקבעת בבית המשפט כאשר מגישים כתב אישום.

ד' תיכון:

אני חושב שההגדרה הזאת היא רחבה, לא משמעותית, זה מה שנקרא תסמונת הש"ג. האם אתם מוכנים להיות יותר ספציפיים בעניין הזה או להוציא את זה?

א' שניידר:

כל אלה באים בנוסף לתאגיד. אם אתה רוצה להיות עקבי, אתה צריך להעמיד לדין את כל האנשים שהיו שותפים לביצוע העבירה הזאת.

ד' תיכון:

למה "או פקיד"? מדובר על אחד. יכול להיות שהיו כמה.

א' שניידר:

פקיד ופקידים, לפי פקודת הפרשנות, בלשון רבים ויחיד זה אותו הדבר.

ד' תיכון:

בסדר, אבל כל העניין לא מוגדר. אין דבר כזה שיש לכל עניין אחראי אחר.

א' שניידר:

בכל חוק קיים הסעיף הזה, זה לא ספציפי לחוק משק החשמל. בכל חוק שיש בו עבירות שחלות על תאגידים, חייבים לכלול את הסעיף הזה.

ד' תיכון:

כל הסעיף מתחילתו - זאת אומרת סעיף 45(ב) - זה סעיף כללי?

א' שניידר:

אני אראה לך עשרות חוקים שהסעיף הזה נמצא בהם, חוקי מס למשל.

ד' תיכון:

אם תראי לי, תניחי את דעתי. זה עדיין לא מעיד על כך שהחוק טוב, אבל אם תראי לי שהסעיף הזה הוא העתק מחוקים אחרים, תניחי את דעתי.

א' שניידר:

אני יכולה גם לשפר אותו, לנסות למצוא נוסח שקיים בחוקים אחרים--

ד' תיכון:

תנסו לשפר אותו עד הערב.

א' שניידר:

אין בעיה. סעיף 46: "המבצע אחת מן הפעולות המנויות בסעיף 2 ללא רשיון, דינו - מאסר שלוש שנים או קנס פי ארבעה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, ובעבירה נמשכת - קנס נוסף לכל יום שבו נמשכת העבירה, פי ארבעה מן הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין". סעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, לפי מיטב זכרוני, זה מעל 100,000 שקל קנס.

ב' אבלין:

סעיף 61(א)(3), בעת כתיבתו של החוק, היה 36,000 שקל. כפול ארבעה, אנחנו כבר מגיעים ליותר מ-120,000 שקל. זה הקנס על מי שמספק חשמל ללא רשיון, ובכל יום שבו נמשכת העבירה יש קנס נוסף.

ד' תיכון:

אתם עורכי-דין ואני לא כל כך מבין למה אתם נזקקים לסעיף 2, שם כנראה מדובר על מי שמייצר חשמל ללא רשיון, מעל 5 מגוואט. זה הסעיף היחיד שניתן להטיל עליו סנקציות?

א' שניידר:

לא, סעיף 46 הוא סעיף שמטיל סנקציה של שלוש שנים. הסעיף הקודם מטיל סנקציה של שנה. אחר כך יש עוד סנקציות. יש השחתת מתקן חשמל, שהסנקציה עליה היא חמש שנים.

ד' תיכון:

לא זו שאלתי. מתי אתה מייצר חשמל ללא רשיון ולמה עד עכשיו לא היה סעיף כזה?

מ' שטרית:

כשאתם אומרים שאין לו רשיון, הכוונה היא שהוא מייצר ומוכר למישהו אחר. לעצמו הוא יכול לייצר בלי רשיון.

ב' אבלין:

גם לעצמו, עד 5 מגוואט - מותר, יותר - אסור.

מ' שטרית:

אם למישהו יש מפעל פרטי, הוא לא יכול לייצר לעצמו חשמל?

א' שלגי:

מי שיש לו משאית, צריך רשיון למשאית גם בחצר המפעל.

מ' שטרית:

מה זה שייך? הוא צריך רשיון למשאית כי אחרת הוא מסכן אחרים. פה זה משהו אחר.

ד' תיכון:

מה שהוא אומר לך, חה"כ שטרית, שחברת מפעלי ים המלח לא תוכל לספק חשמל לעצמה.

ב' אבלין:

היא תוכל אבל עם רשיון.

מ' שטרית:

והכל במסגרת ה-10%.

ב' אבלין:

לא, זה לא שייך.

מ' שטרית:

זאת אומרת, אדם יכול לייצר לעצמו חשמל, שלא במסגרת ה-10%, עד 5 מגוואט.

ב' אבלין:

נכון, ומעל 5 מגוואט הוא מבקש רשיון.

ד' תיכון:

אני רוצה לשאול שאלה. יש היום מפעלים גדולים בארץ שיש להם גיבוי משלהם, זאת אומרת ברגע שקורה משהו לרשת, תחנת הכוח שלהם מופעלת. אם אני זוכר נכון, זה היה המצב בנילית כי הגיבוי צריך להיות מהיר כל כך כדי לא לסתום את כל הצנרת. שבריר של שנייה סותם את כל הצנרת והכל מתקשה והמפעל הלך. אדם כזה יצטרך לקבל רשיון כיצרון חשמל?

היו"ר ג' גל:

בכמה מגוואט מדובר?

ד' תיכון:

יותר מ-5 מגוואט.

ב' אבלין:

הוא צריך רשיון.

היו"ר ג' גל:

יכול להיות שלדיון הזה יהיה מקום בנושא של ה-5 מגוואט, אם ההנחה היא שיש מפעלים שצריכים 6 מגוואט. הנושא של ה-5 מגוואט נמצא במקום אחר, בפרק הרישוי.

מ' שטרית:

בסעיפי הענישה שיש פה, יש ענישה על מי שיפר את הרשיון וייצר חשמל ללא רשיון ובניגוד לרשיון. השאלה שלי - האם יש ענישה בחוק על מי שמייצר חשמל בפועל ולא מספק את השירות החיוני? זאת אומרת, אדם שמקבל זיכיון לייצר והוא מפר את תנאי הזיכיון ולא מספק או שהוא מוריד את השלטר, האם על זה יש ענישה?

א' שניידר:

זה סעיף 16 שכלול בסעיף 45. בסעיף 45 כתוב: "העובר על הוראות סעיפים 16 וכו'. אם תסתכל בסעיף 16, תראה שהוא מדבר על בעל רשיון ספק שירות חיוני שיתן שירות לכלל הציבור באמינות, ביעילות וברמה הדרושה, לפי תנאי רשיונו ולפי כל דין. אם הוא עובר על זה ולא מספק ביעילות, באמינות וברמה הדרושה, יש עליו סנקציה לפי סעיף 45. עכשיו השאלה אם הוא צריך להיות בסעיף 45 שהדין בו הוא מאסר שנה, או אולי יש מקום להעביר אותו לסעיף 46 שדינו מאסר שלוש שנים.

ב' אבלין:

דינו צריך להיות מאסר שלוש שנים, זה הוחלט לפני רגע.

ד' ליפשיץ:

אבל אין כאן בעצם עבירה של בעל רשיון אחר שהוא לא ספק שירות חיוני. יכול להיות שכדאי לחשוב גם על בעל רשיון אחר.

א' שניידר:

בבקשה.

ד' ליפשיץ:

אני חושבת שאת סעיף 45(ב) כדאי להחיל על כל הפרק כי גם אם מישהו מפר את סעיף 2, ומדובר בתאגיד, את רוצה שכל דירקטור יואשם. צריך להוריד את הסעיף הזה לכל העבירות.

ד' תיכון:

צריך לעשות אותו סעיף כללי לכל העבירות.

ד' ליפשיץ:

ואז צריך לבדוק את העניין של שותפות.

מ' שטרית:

יש לי עוד שאלה. יש היום טכניקות חדשות (אולי הן עדיין במחקר או מחקר יישומי) של ייצור חשמל בגישות שונות. אני שמעתי על כל מיני פרויקטים של תאים פוטואלקטריים להספקת חשמל ביחידת דיור באופן עצמאי.

ש' ברובנדר:

זה לא מתקן חשמל.

מ' שטרית:

זה לא חשוב, אני בכוונה רוצה לשאול את השאלה. יש יחידות פוטואלקטריות, אפשר היום לייצר במכונית חשמל בהיקף של 4 עד 6 קילוואט שעה, גיבוי לבית או דברים כאלה. פה אנחנו אומרים שמותר לאדם לייצר לעצמו חשמל עד 5 מגוואט וכדי למכור לאחרים הוא צריך רשיון. בהנחה שתפתח הטכנולוגיה של ייצור חשמל עצמי בבית בכל מיני טכניקות - תאים פוטואלקטריים, תחנת רוח - האם כאשר קמה חברה כזאת ומוכרת מתקן ל-1,000 בתים היא עוברת על הרשיון?

ש' ברובנדר:

לא. זה דומה להיום - אם יהיה יבואן של "פק-פקים" וימכור 1,000 "פק-פקים" ל-1,000 בתים וכל אחד מהם הוא פחות מ-5 קילוואט, הוא אפילו לא צריך רישוי לגנרטור.

מ' שטרית:

גם אם החברה נותנת את האחזקה?

ש' ברובנדר:

כן. לא צריך רשיון.

היו"ר ג' גל:

אנה שניידר, מה התיקון כאן?

א' שניידר:

לדעתי התיקון שצריך להיות - את "16" נעביר לסעיף 46. כלומר, נכתוב בסעיף 46: "המבצע אחת מן הפעולות המנויות בסעיף 2 ללא רשיון וכן העובר על הוראות סעיף 16, דינו - מאסר שלוש שנים" וכו'. מעבר לזה, ניקח את סעיף 45(ב) שנותן את ההגנות לנושאי משרה בתאגיד ונחיל אותו על כל הסעיפים, על כל העבירות, כי בכל מקרה צריך לתת את ההגנה.

סעיף 47: "(א) התעורר חשד לעבירה על הוראה מהוראות חוק זה, רשאי המנהל באישור השר או מי שהוא הסמיך לכך בכתב, לדרוש מבעל רשיון כל מסמך הנוגע לעניין, לרבות דינים וחשבונות, פנקס ותעודה או מסמך אחר (להלן - מסמך), שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצוע הוראות החוק או הרשיון, או כדי להוכיח את ביצוע העבירה". זו דרישת מסמכים. זה גם כן סעיף שקיים בכל החוקים.

ד' תיכון:

באיזה חוק קיים דבר כזה שרשות יכולה לדרוש לקבל כל מסמך?

א' שניידר:

במס הכנסה, מס ערך מוסף, בורסה, הרשות לניירות ערך.

ד' תיכון:

הסמכויות של הרשות שמוקמת בחוק הזה, דומות לסמכויות של הרשות לניירות ערך מבחינת העוצמה?

ד' תיכון:

לא, לרשות כאן אין סמכויות חקירה. לרשות שמוקמת יש רק סמכות לקבוע תעריפים ולקבוע אמות מידה לטיב השירות.

סעיף 47(ב): "המסמך יוחזר למי שממנו נלקח, לא יאוחר מתום שישה חודשים מיום שנלקח, אלא אם כן הוגש כתב אישום במשפט שבו המסמך עשוי לשמש ראיה; שופט של בית משפט שלום רשאי, לבקשת המנהל או לבקשת בא כוח היועץ המשפטי לממשלה ולאחר שניתנה למי שממנו נלקח המסמך הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו, להאריך תקופה זו בתנאים שיקבע. (ג) ביקש מי שממנו נלקח מסמך לקבל העתק צילומי של המסמך, ימסור לו המנהל העתק כאמור, לא יאוחר משבעה ימים מן היום שבו הוגשה הבקשה". שוב, זה סעיף כללי שמופיע בחוקים אחרים.

ד' תיכון:

זה סעיף כללי שהופיע בכל החוקים בימים שעוד לא היתה מכונת צילום. אני מבקש לדעת למה כשמחרימים מסמכים הם לא יצולמו מיד ויוחזרו לאיש שממנו הוחרמו?

א' שניידר:

אפשר לכתוב את זה.

ד' ליפשיץ:

אבל בדרך כלל לבית המשפט צריך להגיש את המקור.

ד' תיכון:

בסדר, המקור יישאר בידי הרשות אבל באותו רגע ישאירו לאיש העתק מצולם.

היו"ר ג' גל:

טוב, תוסיפו את זה.

קריאה:

ישאירו צילום למי שמבקש.

ד' תיכון:

לא, אוטומטית ישאירו לו צילום, בלי שהוא צריך לבקש. אם הוא יצטרך לבקש, יטרטרו אותו.

היו"ר ג' גל:

אנה שניידר, תתקני את הסעיף בהתאם.

א' שניידר:

בלי בקשה, אוטומטית ישאירו לו צילום.

היו"ר ג' גל:

אם המנהל יצטרך להשאיר צילום, הוא יחשוב גם מה לא לקחת.

היו"ר ג' גל:

סעיף 48: "(א) המשחית מתקן חשמל למעט מתקן לשימוש פרטי או כל חלק מרשת חשמל, הגורם לו נזק או המסלק אותו ממקומו או הפוגע בתחנת כוח שלא כדין, דינו - מאסר חמש שנים".

ד' תיכון:

אני לא מבין את זה. מי שמשחית את הבית שלי, מה דינו?

ז' אפיק:

חה"כ תיכון, היתה לנו בעיה חמורה עם עמודי חשמל שפוגעים בהם בזדון במשך השנים האחרונות. בבזק יש הוראה דומה ואנחנו רוצים שגם פה תהיה הוראה כזאת. על הבית שלך אתה שומר ועל עמודי חשמל ושעוני חשמל קשה מאוד לשמור.

(היו"ר - ד' תיכון)

היו"ר ד' תיכון:

"המשחית מתקן חשמל". מה זה מתקן חשמל?

ב' אבלין:

יש הגדרה בסעיף ההגדרות: "מתקן המשמש לשם הולכה, מסירה, חלוקה, הספקה, צבירה, שינוי או השנאה של חשמל, לרבות מבנים, מכונות, מכשירים, מצברים, מוליכים, עמודים, אבזרים וציוד חשמלי קבוע או מיטלטל, הקשורים במתקן, לרבות מתקן המשמש לייצור חשמל בהספק שאינו עולה על 5 מגוואט".

היו"ר ד' תיכון:

אני שואל שאלה אחרת - למה חוק העונשין לא מספיק? למה צריך את זה כאן, כי בבזק כללנו את זה?

א' שניידר:

שאלה טובה.

היו"ר ד' תיכון:

עכשיו בכל חוק נכניס את זה?

א' שניידר:

זה קיים היום בכל חוק. בדרך כלל חוק העונשין הוא חוק שיעורי.

ד' ליפשיץ:

על השחתת רכוש את חושבת שהעונש הוא חמש שנות מאסר? אני לא בטוחה.

א' שניידר:

צריך לבדוק. חוק העונשין הוא שיעורי. אם אין עבירה לפי החוק הזה, אז משתמשים בחוק העונשין.

היו"ר ד' תיכון:

אני מבקש לדעת מה ההבדל--

ב' אבלין:

בחוק העונשין יש סעיף 400 על גניבת חשמל, לכן בסעיף 48 שלפנינו לא מדובר על גניבה. אבל מתחבר לרשת חשמל של בעל רשיון, זו הוראה מאוד ספציפית שחוק העונשין לא מכסה אותה. מפריע לבעל רשיון, מפריע מונע או מעכב הולכה - את זה אין בחוק העונשין. כל הסעיפים האלה באים בנוסף לחוק העונשין; ומה שיש בחוק העונשין, כמו גניבת חשמל, לא הוספנו פה. סעיף 48 הוא סעיף ספציפי שלא נמצא בחוק העונשין.

היו"ר ד' תיכון:

מה זה "המשחית מתקן חשמל"?

ש' ברובנדר:

לדוגמא, זורק חוט ברזל על רשת חשמל ועושה קצר וחצי מדינת ישראל בחושך.

היו"ר ד' תיכון:

ואם מישו מאורגן משבש אספקת חשמל של מתחרה?

א' שניידר:

זה כלול כאן: "מפריע, מונע או מעכב הולכה, חלוקה או אספקת חשמל".

ז' אפיק:

למשל אם הוא אוסף חמישים חבר'ה ו"הולך מכות" עם אנשים שבאים להקים מתקן חשמל כדין.

היו"ר ד' תיכון:

האם יש סעיפים כאלה בחוקים אחרים?

ש' ברובנדר:

כן, בחוק הבזק.

היו"ר ד' תיכון:

בחוק הבזק יש סעיפים נגד עובדים?

א' שניידר:

מדובר על הפרעה באופן כללי - המפריע יכול להיות עובד ויכול להיות אדם אחר.

היו"ר ד' תיכון:
אם אני מתחבר?

א' שניידר:

אם אתה מתחבר, יש עבירה ספציפית בפסקה (3): "מתחבר לרשת חשמל של בעל רשיון ספק שירות חיוני".

היו"ר ד' תיכון:
מה זה מתחבר לרשת חשמל? אם אני עושה בתוך הבית שלי סידורים?

א' שניידר:
בסעיף ההגדרות יש הגדרה מה זה רשת חשמל.

א' שלגי:

יש מקומות במזרח ירושלים שאנשים מתחברים עם חוטים לכבל חשמל עם אלמנט של ברזל בשביל לחמם בחורף. זו התחברות לרשת חשמל.

קריאה:
לא רק במזרח ירושלים יש דברים כאלה...

היו"ר ד' תיכון:

אני רוצה לדעת, ואל תתפסו אותי במילה - נניח שיש קיבוץ שמתקין לעצמו בתוך הקיבוץ כל מיני סידורים. מה זה אומר?

ז' אפיק:

זו עבירה על חוק החשמל משום שהוא ביצע עבודות חשמל שלא כדין. חברת החשמל לא תתערב בזה כי הקיבוץ קונה בצובר. את חברת החשמל מעניין מה קורה עד לנקודת החיבור לצובר.

ב' אבלין:

לשאלתך, אדוני היו"ר, לעניין התחברות - לפי סעיף 157א לחוק התכנון והבנייה אסור להתחבר לחשמל אלא אם יש טופס 4, אם הושלמה הבנייה. באים אנשים, נכנסים לבתים ומתחברים בעצמם לרשת לפני שמותר וכשזה מסוכן והבית לא גמור. זה דבר שקורה חדשות לבקרים.

היו"ר ד' תיכון:
אז הוא הולך למאסר חמש שנים?

ב' אבלין:

שלא יעשה דבר כזה. זה מסוכן לו, הילד שלו יכול למות עקב זה. אני, למשל, בגבעת זאב רואה את זה כל יום.

היו"ר ד' תיכון:
אבל כל קבלן עושה את זה.

ש' ברובנדר:

קבלן נותן אספקת חשמל ארעית לפי טופס 02, וכשהוא מאכלס דיירים לא כדין הוא נותן להם אספקה תקנית לא כדין. כלומר, הוא מקבל אספקת תקנית מחברת חשמל והוא מחלק אותה לא כדין, ואז הוא עובר עבירה על כמה חוקים. הוא אפילו עובר עבירה על חוק התכנון והבנייה.

ד' תיכון:

אם אני קבלן ואני לא יכול לקבל טופס 4 אבל אני מתקין גנרטור ומספק חשמל.

ש' ברובנדר:

אז אתה עבריין פעמיים.

ב' אבלין:

אסור לך לעשות את זה, זה גם מסוכן, זה גם נגד חוקי הבנייה והדבר הזה באמת נעשה המון פעמים. אני יודע את זה משוק הבנייה.

היו"ר ד' תיכון:

אנה שניידר, תמשיכי הלאה בבקשה.

א' שניידר:

אנחנו עוברים לפרק ח', הוראות שונות. סעיף 49, מינוי מנהל: "הממשלה תמנה, על פי הצעת השר" - זה שר האנרגיה - "מנהל לעניין חוק זה; על מינויו לא תחול חובת המכרז לפי סעיף 19 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959. המנהל יהיה עובד מדינה והוא כפוף במישרין לשר".

היו"ר ד' תיכון:

איפה יש לנו עוד חוק כזה? מינהל מקרקעי ישראל?

ב' אבלין:

כן, מינהל מקרקעי ישראל.

א' שניידר:

אחת הסמכויות של המנהל, למשל, זה כל הנושא של מתן הרשאה לכניסה למקרקעין.

ס' אלחנני:

למה בלי מכרז?

ב' אבלין:

זה מינוי מיוחד.

היו"ר ד' תיכון:

זה מינוי ממשלתי, מינוי של מנכ"ל ללא מכרז. כתוב: "הממשלה תמנה". האם צריך כישורים? כשהממשלה ממנה, מה מציג השר?

ס' אלחנני:

אני חושבת שזה עובר את הוועדה שעוברים מנהלים.

היו"ר ד' תיכון:

הוא צריך לעבור את אותה ועדה, ועדת בן-דרור?

ב' אבלין:

ועדת בן-דרור זה לא עובדי מדינה.

ז' אפיק:

זו לא ועדת בן-דרור, זו ועדת השירות. כשממנים לפי החלטת ממשלה, צריך לקבל את האישור של ועדת השירות.

היו"ר ד' תיכון:

אני שאלתי איך מתמנה מנכ"ל של משרד ממשלתי, הוא עובר ועדה ציבורית?

ז' אפיק:

הוא עובר את ועדת השירות. השר מביא הצעת החלטה לאישורה של אותה ועדה.

היו"ר ד' תיכון:

המנהל הזה יעבור גם כן את ועדת השירות?

ז' אפיק:

כן.

היו"ר ד' תיכון:

עכשיו אני יודע איך ממנים אבל אני לא יודע איך מפטרים.

ז' אפיק:

זה עובד מדינה. איך מפטרים, זה דבר פשוט מאוד.

היו"ר ד' תיכון:

תאמין לי שיש הרבה ניסיון בעניין הזה אבל מעט מאוד חומר כתוב. יכול השר לבוא ולבקש מהממשלה לפטר?

ז' אפיק:

הוא ממנה את פלוני במקומו, וזה מפקיע את המינוי של המנהל הקיים. זה מינוי של הממשלה, כמו מינוי של מנכ"ל משרד ממשלתי.

ד' ליפשיץ:

אני חושבת שבחוק שירות המדינה (מינויים) יש ועדת שירות גם לעניין פיטורים של המשרות האלה, אבל צריך לבדוק את זה.

היו"ר ד' תיכון:

אינני חושב. היו כמה ויכוחים בממשלה כשרים ניסו לפטר, למשל, את ראש מינהל מקרקעי ישראל במשך תקופה ארוכה וכל הפרוצדורה לא היתה ברורה. אני חושב שכאן אתם בכלל לא מתייחסים לעניין הזה. אנה שניידר, תבדקי את העניין.

ב' אבלין:

יש סעיפים ספציפיים.

א' שניידר:

יש חוק שירות המדינה (מינויים).

היו"ר ד' תיכון:

אתם הרי רוצים להיות מדויקים ואתם עוסקים בכל מכל כל. אז הצד השני של מינוי זה פיטורין. דרך אגב, האם המנהל מתמנה לתקופה מוגבלת?

ד' ליפשיץ:
לא.

היו"ר ד' תיכון:
למה לא?

ב' אבלין:
הוא עובד מדינה רגיל, עד הפרישה.

ד' ליפשיץ:
אז השאלה למה בלי מכרז.

ז' אפיק:

זה מינוי סטטוטורי. אם זה עובד מדינה, גם אם השר יפקיע את המינוי שלו על פי החוק, עדיין הוא ימשיך להיות עובד מדינה וזה מישור לגמרי שונה.

היו"ר ד' תיכון:

תבדקו את העניין, זה לא סגור ונדמה לי שמערבבים כאן בין שתי פונקציות - בין ראש הרשות לבין המנהל.

ב' אבלין:

לא. יש לנו הפרדה מוחלטת בין שני הנושאים. עוד נדבר על ראש הרשות, הכנסנו תיקונים לעניין ראש הרשות. המנהל שמדובר עליו כאן הוא בעצם מנהל מינהל החשמל שעד כה פעל בנעליו של הנציב העליון, והוא פועל לעניין תפקידים מוגדרים - מתן ההרשאות, אישור תוכניות של ספק שירות חיוני וכיו"ב. הוא מתמנה על-ידי הממשלה ולהעביר אותו מתפקידו אפשר רק על-ידי ועדת השירות. יש כללים לעניין זה בחוק שירות המדינה.

היו"ר ד' תיכון:

תחשבו על העניין של הפיטורין. דרך אגב, ראש המינהל לבטיחות בדרכים מתמנה על-ידי הממשלה?

ז' אפיק:
כן, הממשלה הכריזה על המשרה הזאת כמתמנה על-ידי הממשלה.

היו"ר ד' תיכון:
איזו דרגה תהיה למנהל?

ב' אבלין:
דרגת מנכ"ל.

היו"ר ד' תיכון:
נמשיך הלאה.

א' שניידר:

סעיף 50, שעת חירום: "(א) השר רשאי להכריז, באישור הממשלה, על שעת חירום במשק החשמל, לתקופה מוגבלת. (ב) הכריז השר כאמור בסעיף קטן (א), הוא יהיה רשאי לקבוע בתקנות את ההוראות שיחולו על הפעלת משק החשמל בשעת החירום, באישור הממשלה".

היו"ר ד' תיכון:

מה זה שעת חירום? השלטר של המדינה, זאת אומרת אם העובדים משביתים את משק החשמל, זו שעת חירום?

ס' אלחנני:

בדברי ההסבר כתוב "שיקולים בטחוניים".

היו"ר ד' תיכון:

אבל אני לא חושב שהתכוונתם רק לזה. משיקולים בטחוניים כל המשק מוכרז כמשק לשעת חירום.

ב' אבלין:

היה לנו תקדים לזה במלחמת יום כיפור.

ש' ברובנדר:

אתן לך דוגמא. בתקנות תפעול חדרה קבענו שעת חירום לא בטחונית אלא תקנת שעת חירום מטעמים סביבתיים או כתוצאה מתאונה, פיצוץ ודברים מסוג זה.

היו"ר ד' תיכון:

אבל זה לא כתוב בדברי ההסבר.

ס' אלחנני:

אם זו שעת חירום, אז אפשר לעקוף את תקנות זיהום האוויר למשל. זה בדרך כלל מה שקורה. בשעת חירום מכניסים דלק רב-גופריתי.

ז' אפיק:

זה לא רק זה. אם בשעת חירום יהיה חוסר, לאיזורים מסוימים אני לא אספק וזה לא ייחשב הפרה של הרשיון. או שאני אספק בשעות מסוימות.

היו"ר ד' תיכון:

אם כתוצאה מהחוק הזה מוכרזת מיד שביתה על-ידי עובדי חברת החשמל, דבר שהוא סביר - האם הממשלה תכריז על מצב חירום וזה יכלול את המקרה הזה?

ד' ליפשיץ:

אני חושבת שצריך להגדיר שעת חירום דווקא בגלל שבדברי ההסבר כתוב דבר שלא לגמרי התכוונו אליו. התכוונו לא לשיקולים הבטחוניים, כי למקרה כזה יש בתקנות--

היו"ר ד' תיכון:

תטפלי בעניין הזה.

א' מעוז:

יש לי הערה לסעיף 50(ב). נאמר בו: "הכריז השר כאמור בסעיף קטן (א), הוא יהיה רשאי לקבוע בתקנות". מהניסוח הזה יוצא שרק אחרי שהוא הכריז, הוא קובע בתקנות. הכוונה בוודאי היתה שהוא קובע בתקנות הוראות שמתייחסות למצבי חירום.

ס' אלחנני:

בלי להכריז אי אפשר להתקין תקנות לשעת חירום.

ז' אפיק:

דבר ראשון הוא צריך להכריז ורק אחר כך הוא יכול להפעיל את הסמכות שלו ולקבוע בתקנות.

ס' אלחנני:

זה יכול להיות כמעט סימולטנית.

ז' אפיק:

זה יכול להיות במקביל, עושים את זה סימולטנית.

א' מעוז:

אני לא משפטן, אבל לפי סעיף 50(ב) השר קובע בתקנות אחרי שהכריז על שעת חירום, בה בשעה שאני מבין שהוא מראש צריך לקבוע תקנות שמתייחסות למצבי חירום. הניסוח לא ברור לי.

ב' אבלין:

תמיד יש לנו תקנות מגירה לעניין הזה.

ס' אלחנני:

מנהל טוב מתכנן את עצמו.

ד' ליפשיץ:

יכול להיות שבאמת צריך סמכות כפולה - גם סמכות לקבוע בתקנות דברים שאפשר להחליט לגביהם מראש ולצפות אותם מראש.

היו"ר ד' תיכון:

תרשמו את העניין הזה ותשקלו את זה, שזה לא יחזור למליאה אחר כך. הלאה - נעבור לפרק ט', שמירת דינים והוראות מעבר.

ס' אלחנני:

סעיף 51, שמירת דינים: "(א) פקודת זכיונות החשמל - בטלה. (ב) פקודת זכיונות החשמל (ירושלים) - בטלה. (ג) בחוק החשמל, התשי"ד-1954 - (1) סעיף 2 - בטל; (2) בסעיף 4(ד), בסופו יבוא 'ובלבד שהותקנו ערב תחילתו של חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996'."

היו"ר ד' תיכון:

זה בסדר לבטל את פקודת זכיונות החשמל?

א' שניידר:

כן, חייבים לבטל.

ד' ליפשיץ:

זו פקודה שמכוחה הזיכיון של חברת החשמל.

היו"ר ד' תיכון:

כולה בטלה ללא יוצא מן הכלל?

א' שניידר:

כן, כל הפקודה בטלה. אלו 70 סעיפים בערך, כאשר התוספת שלה היא הזיכיון. תוקפו של הזיכיון פג ב-5 במרץ. לכן מבטלים את הפקודה כי כבר אין טעם להמשיך לנהוג לפיה.

היו"ר ד' תיכון:

מה זה פקודת זכיונות החשמל (ירושלים)? זה מברומטיס?

ז' אפיק:

מברומטיס הסתיים, אבל הפקודה עדיין קיימת. עכשיו מבטלים גם את הפקודה.

היו"ר ד' תיכון:

"בחוק החשמל, התשי"ד-1954 - (1) סעיף 2 - בטל". מה זה סעיף 2?

ב' אבלין:

בסעיף 2(א) לחוק החשמל כתוב שרשאי השר להסדיר את ייצורו, הולכתו או צריכתו של חשמל. היום אנחנו אומרים: יש מנגנון חדש, מנגנון רישוי; השר כבר לא רשאי סתם להסדיר את זה. לכן ביטלנו את הסעיף הזה ונפעל לפי מערך הרשיונות בחוק שלפנינו.

היו"ר ד' תיכון:

מה אומר סעיף 4(ד) לחוק החשמל?

א' שניידר:

מה כתוב בסעיף 4(ד) הספציפי בחוק החשמל, שאתם צריכים להוסיף לו "ובלבד שהותקנו ערב תחילתו של חוק משל החשמל"? זה כנראה תקנות.

היו"ר ד' תיכון:

צריך לבדוק את העניין.

א' שניידר:

סעיף 51(ד): "הוראות חוק החשמל, התשי"ד-1954 - כולו - "למעט סעיף 2, יהיו בתוקף ככל שאינן סותרות הוראות חוק זה".

ב' אבלין:

הוראות חוק החשמל הן הוראות טכניות לחלוטין לעניין הפעלת החשמל. לכן החוק הטכני הזה ימשיך להיות בתוקף כל עוד איננו סותר הוראות חוק זה. יש שם הוראות איך נותנים רישוי לחשמלאי, מי חשמלאי מוסמך, מי לא מוסמך - דברים טכניים לחלוטין והם יישארו.

א' שניידר:

הכוונה היא שהוראות הבטיחות הטכניות ימשיכו להיות קיימות.

ס' אלחנני:

אם יהיה זמן, אפשר לשלב את שני החוקים האלה לחוק אחד?

ב' אבלין:

בשום אופן לא.

ש' ברובנדר:

זו מהות שונה לגמרי.

ז' אפיק:

חוק החשמל הוא לגרסתנו חוק בטיחותי וזה חוק רשמי.

(היו"ר - ג' גל)

א' שניידר:

סעיף 51(ה): "תקנות, צווים או כללים שהותקנו מכוח פקודת זכיונות החשמל, יהיו בתוקף, כל עוד לא בוטלו במפורש בחוק זה או פקע תוקפם, זולת אם חלפו שנתיים מיום תחילתו של חוק זה". הכוונה היא לא להשאיר חלל ריק. מאחר שהותקנו תקנות וצווים וכללים מכוח פקודת זכיונות החשמל, משאירים אותם בתוקף אם הם לא בוטלו במפורש בחוק זה למשך שנתיים. במשך שנתיים יתקינו תקנות לפי החוק הזה כדי שלא יהיה חלל משפטי בתקנות, בצווים ובכללים.

ס' אלחנני:

פה יש לי הצעת ייעול. צריך לקבל את הרשימה של כל התקנות, הצווים והכללים, כדי לראות את אלה שיתקינו אותם מחדש, אלה שיבוטלו ואלה שפתאום אתה רואה שפג תוקפם ולא עשו שום דבר ועברו השנתיים. פשוט למען הסדר הטוב הייתי מצרפת את הרשימה, אם יש אותה.

א' שניידר:

לא צריך להכניס את זה לחקיקה.

ס' אלחנני:

לא התכוונתי להכניס את זה לחקיקה, אבל דבר כזה צריך להיות מסודר. אתה לא יודע מה טמון בדבר שפג תוקפו.

א' שניידר:

כמו שהחליטו עם חוק השקעות משותפות בנאמנות.

היו"ר ג' גל:

אנה שניידר, תמשיכי בסעיף (ו).

א' שניידר:

"(ו) התעריפים הקיימים בעת תחילתו של חוק זה, לרבות עדכונים, יהיו בתוקף כל עוד לא שונו על פי הוראות חוק זה", שוב מאותה סיבה - שלא יהיה חלל ריק.

ד' תיכון:

כאן יש לי הרבה שאלות, רבותיי. אני מבקש לדעת איך נקבע מחיר החשמל במדינת ישראל, מי מחליט להעלות אותו משמחליטים להעלות, מי מחליט להוריד כשמחליטים להוריד, אישור של מי זה עובר? זה שטח פרוץ לאורך שנים שנוצל על-ידי שר האנרגיה בשעתו. העלאות והורדות היו כפופות לאישור ועדת הכספים, אלא שביום אחד חדל שר

האנרגיה דאז, משה שחל, לבוא לוועדת הכספים ועשה דין לעצמו ובעצם השר עושה בחשמל כבשלו. כך קורה שבחודש ינואר העלו פעמיים את מחיר החשמל ובתחילת פברואר הורידו את מחיר החשמל והעסק לא ברור. יש לי פה המון הסתייגויות.

ש' ברובנדר:

ב-1989, בהחלטה של שר האוצר ושר האנרגיה בהשתתפותו של אילן מעוז, הוחלט על יישום נוסחה שנקראה על שמו של יעקב ליפשיץ. לפי הנוסחה הזו נקבע איזשהו בסיס לתיערוף חשמל על בסיס תעריף נורמטיבי, באותה שיטה שמשרד האוצר דאז אמר שהוא מטפל בכל המונופולים באמצעות נוסחה. מאחר שהתייחסו אל הנוסחה הזאת כאל נוסחה זמנית, לקח בערך שנתיים עד שמינו את ועדת פוגל לקבוע את תעריפי החשמל. בוועדת פוגל ישבו נציגים של משרד האוצר, משרד האנרגיה, נציגי ציבור ומומחים ידועים בשטח. הוועדה הזאת פעלה בערך כשנה וקבעה נוסחה נורמטיבית לתיערוף החשמל. הנוסחה הנורמטיבית התייחסה גם לשיטה שבה יעדכנו את התעריפים, למתודולוגיה ולפילוסופיה, וקבעה כללים לגבי העידכון. בעיקרון הנוסחה התייחסה לתקופת בסיס מסוימת - 1990. על סמך הבסיס של 1990 קבעו, על בסיס נורמטיבי, את שיעורי החזר ההון של חברת חשמל, התשואה שנותנים לחברה בהתבסס על שיעורי גיוס ההון, את שיעור הפחת. קבעו שני דברים נוספים - שהנוסחה תהיה אך ורק על בסיס של עלויות ועל בסיס של עלויות בפועל, כאשר העידכון במחירי דלקים נעשה על פי מחירים בפועל ולגבי שאר הדברים על פי הצמדה למדד. כמו כן קבעה הנוסחה שיהיה תחום של פלוס מינוס 3.5% שבו יכול לנוע התעריף ללא עידכון, וקבעה כלל שכל פעם שסל התשומות עובר מעל או מתחת ל-3.5%, יש לבצע עידכון אוטומטי או כל שישה חודשים על פי העניין (המוקדם בין השניים). כך העסק עבד מ-1992.

ד' תיכון:

מה היה עד 1992?

ש' ברובנדר:

מ-1989 עד 1992 היתה נוסחת ליפשיץ.

ד' תיכון:

מה קרה עד 1989? נלך איתך אחורנית כי אני יודע איפה איבדנו אתכם.

ש' ברובנדר:

ב-1989 עוד היו שיטות ה-cost plus. מ-89' יישמנו נוסחה נורמטיבית. ב-92' נקבעה נוסחה בוועדת פוגל, וכך פעלה הנוסחה מ-92' עד עכשיו, כאשר נעשו עידכונים והכל על פי בדיקת סל התשומות שנעשתה בו זמנית גם על-ידי משרד האנרגיה וגם על-ידי משרד האוצר. כל פעם שהיתה הסכמה - וההסכמה היתה על אפס פסיק משהו מתוך התעריף, תמיד הוויכוחים הם על הספרה השנייה אחרי הפסיק - בוצע עידכון. העידכון בוצע על פי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים ואחר כך על פי חוק יציבות מחירים, חתימה על-ידי שני השרים. אחרי שנקבעה רמת התעריף, הפילוג של התעריף אושר על-ידי שר האנרגיה. פילוג התעריף זה התעריפים שחלים על צרכן ביתי, צרכן תעשייתי וכדומה, כאשר העיקרון תמיד היה לשמור גם על איזון ההכנסות של חברת חשמל בהתחשב ברמת התעריף הכללי.

מה שקרה בחודש ינואר - קרו שלושה מקרים בו זמנית. העידכון הראשון של חודש ינואר היה על בסיס השינוי החצי שנתי. כלומר, עברו שישה חודשים מהעידכון האחרון של יוני ונאלצנו לעשות עידכון, והעידכון היה 0.85% עד כמה שזכור לי. היתה בינינו לבין חברת חשמל מחלוקת על שארית של 0.4%-0.5% של דברים שבגלל הכללים שנקבעו בדו"ח פוגל לא ראינו מקום לדון בהם בעדכון של דצמבר, מכיוון שהכללים היו ברורים בעניין הזה. במחצית השנייה של חודש ינואר היתה קפיצה מאוד גדולה במחירי הדלק והם גררו את חדירת המכסה של ה-3.5%, אז נאלצנו לעשות את העידכון השני של חודש ינואר בגלל התנודה הגדולה.

היו"ר ג' גל:

ומה עם השינוי השלישי, בתחילת פברואר?

ש' ברובנדר:

קרה מקרה הפוך - שתוך שבועיים התהפכה המגמה ומחירי הדלק צנחו בצורה מאוד דרמטית. כאן החלטנו שלמרות שבעצם פגענו בנוסחה עצמה, יש מקום לעשות צעד בכיוון ההפוך למרות שזו היתה חריגה חד-פעמית.

לגבי נוסחת פוגל כשלעצמה - על סמך כל הבדיקות שעשינו, גם הבדיקות הסטטיסטיות, לאורך התקופה הנוסחה פעלה בסדר גמור. בשביל להשיג נוסחה יותר טובה ולהשיג את העצמאות - זו הסיבה המדויקת מדוע אנחנו רוצים להקים את ה-P.U.C.

היו"ר ג' גל:

אבל אז נשאלת השאלה אם לא צריך לקבוע ל-P.U.C מתי הם צריכים להחליט על השיטה החדשה.

ש' ברובנדר:

אנחנו נותנים ל-P.U.C בעניין הזה עצמאות מוחלטת.

היו"ר ג' גל:

אני שואל אותנו, את חברי-הכנסת, אם אנחנו לא צריכים להגיד ל-P.U.C מתי הם צריכים לקבוע את הכללים החדשים?

ד' תיכון:

אני מעלה את השאלה בצורה אולי יותר מדויקת - הם טוענים שנוסחת פוגל לא מתפקדת.

ר' פלד:

לא, לא.

ד' תיכון:

כך קראתי בעיתון - שהם דורשים לשנות את נוסחת פוגל.

היו"ר ג' גל:

זו ההתרשמות שלך.

ד' תיכון:

זו לא ההתרשמות שלי, תאמין לי.

ר' פלד:

אנחנו אומרים להיפך. לנו חשוב שישנה נוסחה שיש בה יציבות וודאות.

ד' תיכון:

רק רגע, לא זו השאלה שלי. השאלה שלי היא איפה הפרלמנט נכנס. לכאורה אתה אומר: משאנחנו מקימים את הרשות, אין יותר פרלמנט. את זה אני לא מקבל. אני חושב שאם משנים את הנוסחה שעל פיה קובעים את מחיר החשמל, צריך לבוא גם לוועדת הכספים ולהציג את השיקולים שלפיהם מבקשים לשנות את הנוסחה שעל פיה נקבע מחיר החשמל.

היו"ר ג' גל:

חה"כ תיכון, פה אתה מעלה שאלה ציבורית. נדמה לי ששנינו באים ואומרים שאנחנו רוצים שהרשות תהיה מנותקת מהממשלה, מנותקת מהפוליטיקאים, תהיה עצמאית. עכשיו נבוא ונגיד לה שהם צריכים את האישור שלנו? זה יהיה דבר נורא.

ד' תיכון:

בפירוש לא, לא שמת לב למה שאני אומר. אם אתה מתנהג על פי נוסחה במשך שנים ויום אחד אתה בא ואומר שהנוסחה לא טובה וגם הרשות מחליטה שהנוסחה לא טובה, היא משנה את הכללים ואת שם המשחק - אני אומר שבמקרה כזה היא צריכה לבוא לוועדת הכספים ולהסביר מה היו השיקולים.

היו"ר ג' גל:

כאשר היה הדיון על הרשות - נדמה לי שלא היית אבל אני חושב שייצגתי אותך - אני אמרתי שגם ברשות, כמו בבנק ישראל, לא מספיק שאיש אחד יהיה פוסק וראוי שתהיה לו מועצה כמו מועצת נגידים: אנשים חכמים, נבונים, מביני משק עם כישורים, שהם יקבעו את התעריפים. אם אנחנו נביא את זה לכנסת, מה עשינו?

ד' תיכון:

הדוגמא שלך מצוינת. יוסי ורדי, אתה חבר בוועדה המייעצת של בנק ישראל?

י' ורדי:

הייתי חבר בגוף שנקרא הוועדה המייעצת - - -

ד' תיכון:

האם יש לוועדה המייעצת איזשהו מעמד, איזושהי השפעה, סמכות או משהו? אפס.

היו"ר ג' גל:

חה"כ תיכון, אני הצעתי שהוועדה שתלווה את משק החשמל לא תהיה ועדה מייעצת אלא ועדה מאשרת. הלכתי בקו המשותף של שנינו. אמרתי שננתק אותה מהכנסת, ננתק אותה מהפוליטיקה ומהשלטון. יהיה מנהל הרשות, עליו יהיו שלושה או חמישה אנשים בלתי תלויים והם מאשרים לו ולא ועדה מייעצת, כי הוועדה המייעצת דוגמת בנק ישראל עמדה לנגד עיניי. אני חושב שגם כיוונתי לדעתך בעניין הזה.

י' ורדי:

חה"כ תיכון, בעניין של תעריפי החשמל - בזמנו היתה גישה מאוד פשטנית, זו היתה גישה ארביטררית: עלה מחיר הדלק, העלו את התעריף; באה חברת חשמל ואמרה שה- - - יותר ביוקר, העלו את התעריף. אחר כך עשו את נוסחת פוגל. לנוסחת פוגל יש מעלה אחת - שהיא פשוטה, אבל היא מאוד לא מדעית. אחד התפקידים העיקריים של הרשות זה לקבוע את ה-rate base, זאת אומרת מה הבסיס ל-rate וזה לא נקבע בנוסחה, זה עניין של מודלים מתימטיים שיצטרכו ליישם. זה לא מעשי להביא את המודלים המתימטיים לחברת חשמל כל פעם שמשנים שם איזה פרמטר. העיר כאן אריאל וייס שלכנסת בכל אופן יש האפשרות - כמו בארצות-הברית בזמן האישור התקציבי של הרשות - להיכנס למה שהיא רוצה אם היא רוצה.

היו"ר ג' גל:

אני לא יודע אם שמת לב, חה"כ תיכון, האישור התקציבי של הרשות יובא בנפרד, לא עם חוק התקציב, כדי שלא יהיה עליו הצבעת אמון במליאה. הוא יבוא בנפרד כמו תקציב משרד מבקר המדינה והרשות לניירות ערך.

עכשיו, סמדר אלחנני, האם הכנת נוסח לסעיף של מטרת החוק?

ס' אלחנני:

כן. "מטרת החוק היא להסדיר את כל הפעילויות במשק החשמל (ייצור, הולכה, הספקה, מכירה וסחר) עבור כל הצרכנים ועל פי המדיניות הכלכלית של הממשלה. אמות המידה להסדרת הפעילויות תהיינה שיפור תנאי האספקה, זמינותה, טיבה ואיכותה; צמצום העלויות ויצירת תנאים לתחרות בכל פעילות בנפרד".

ר' מוסנזון:

יכול להיות שכדאי להוסיף פומביות ושקיפות.

ס' אלחנני:

אפשר להוסיף. אני החלטתי על הנוסח של הצהרת גטיסברג. זאת אומרת, מה שפחות זה יותר.

ד' תיכון:

אדוני היו"ר, מה חשובה לך המטרה?

היו"ר ג' גל:

בכל חוק מסוג זה יש סעיף המטרה שהוא נותן את הרוח, ואחר כך אם יש פרשנות משפטית הולכים גם אל המטרה.

ב' אבלין:

אני חושבת שהפירוט בסוגריים: ייצור, הולכה, הספקה, מכירה וסחר, צריך להימחק שמא אחר כך יפרשו שמה שלא נכלל בו איננו בתחום החוק.

ס' אלחנני:

גם אני חושבת שלא צריך לפרט.

א' מעוז:

לגבי הרצף של הדיון - סיימתם את הדיון בסעיף 51(ו)? אם הסתיים הדיון, יש לי הערה. אם לא הסתיים--

היו"ר ג' גל:
הסתיים.

א' מעוז:

אז יש לי הערה שכדאי לשמוע אותה.

היו"ר ג' גל:

מחוץ לשורת הדיון.

א' מעוז:

בסעיף (ו) מדובר על כך שהתעריפים הקיימים בעת תחילתו של חוק זה יהיו בתוקף כל עוד לא שונו על פי הוראות חוק זה. הכוונה היא בוודאי לא לתעריפים אלא לתעריפים ומנגנון עידכונם, כי אי אפשר לשמור על רמת התעריפים.

ז' אפיק:

כתוב כאן: "לרבות עדכונם".

היו"ר ג' גל:

לגבי מטרת החוק שמעתי בינתיים הערה אחת - להוריד את הפירוט: ייצור, הולכה, הספקה, מכירה וסחר.

א' שניידר:

ממילא עשינו הגדרה של "פעילות" בסעיף ההגדרות, כך שלא צריך את הפירוט כאן.

א' מעוז:

עכשיו לגבי מטרת החוק - כתוב פה "על פי המדיניות הכלכלית של הממשלה". המדיניות הכלכלית של הממשלה, למשל, יכולה להיות - וזה דבר שהוא מאוד לא רצוי כאן - להשתמש במשק החשמל כאמצעי לפיזור אוכלוסין, תמיכה בשכבות חלשות וכו'. לא רצוי להכניס כאן את הנושא של המדיניות הכלכלית של הממשלה.

אני מציע נוסח אחרי לגמרי ואקריא אותו: "מטרת החוק הינה להסדיר את כל הפעילויות במשק החשמל במתקני הייצור, ההולכה, החלוקה, האספקה והסחר בחשמל, מתוך כוונה לנתב משק זה למסלול ששיג את היעדים הבאים: (א) אספקת חשמל באמינות, באיכות וביעילות ההולמים את צרכיו של המשק בכל מקום ובכל נקודת זמן. (ב) בכפוף לאמור בסעיף (א) לעיל, מזעור עלות אספקת החשמל למשק ובכלל זה יצירת תנאים להתפתחות תחרות. (ג) ייעול השימוש בחשמל באמצעות מדיניות מחירים המשקפת את עלותו. (ד) הבטחת זכויותיהם של צרכני החשמל וכל העוסקים באספקתו במקטעיו השונים של משק החשמל". אם מנסחים את המטרה בצורה זו, כל הוראות החוק תהיינה כפופות למטרה הזו ונשיג את היעילות המקסימלית במשק החשמל.

ר' מוסנזון:

אני הייתי מציע - גם לנוסח הזה או לנוסח של סמדר אלחנני - להוסיף הבטחת פומביות ושקיפות הנתונים.

ש' ברובנדר:

החוק הזה בעיקרו הוא חוק הסמכה שמקים מנגנונים ואורגנים לצורך תפקוד ותפעול משק החשמל. אני חושב שזו המטרה הבסיסית של החוק, ולכן אם כבר הולכים בכיוון אז צריך להבין שמהות החוק היא לא דקלרטיבית כפי שהוצע פה אלא הרבה יותר לכיוון האורגנים שהחוק מקים. זה חוק הסמכה.

א' שניידר:

האורגנים שהחוק מקים באים בעצם לבצע את המטרות של החוק. לכן המטרות צריכיות להיות כלליות.

ש' ברובנדר:

תחשבי על מה שאמרתי.

א' שלגי:

בוועדת ההיגוי שקלנו את הנושא של הגדרת המטרה, וראינו שבכל ניסיון לעסוק בהגדרת המטרה נצטרך להיכנס לפרשנויות של סעיפים בתוך החוק והמטרה תגבר על החוק עצמו. לכן, כדי לעקוף את הבעיה, אמרנו שאנחנו נוריד את הגדרת המטרה אחרת אנחנו מסתבכים. אם לבקשת היו"ר הוועדה רוצים כן להחזיר את הגדרת המטרה, המטרה צריכה להיות הכי כללית שאפשר: "מטרת החוק היא להסדיר את הפעילויות במשק החשמל לטובת

משק החשמל". נקודה. בכל פירוט מעבר לזה בתוך המטרה, אנחנו כבר יוצרים תנאים במטרה שגוברים על החוק עצמו וזה לא טוב.

י' שאשא:

אני חושב שצריך מאוד להיזהר מניסוח מדיניות כלכלית של הממשלה בדיוק מהטעמים שאילן מעוז העלה. אם כבר מכניסים מטרות, הן צריכות להיות קצת יותר מוגדרות. מדיניות כלכלית זה דבר כל כך רחב שאפשר להכניס לשם בדיוק את המטרות שהחוק לא נועד לשרת. אם כן רוצים להכניס מטרות, צריכים להיות קצת יותר ספציפיים ואני כן הייתי תומך בכיוון של אילן מעוז או לחילופין לא להכניס מטרות.

ב' שרון:

בהתייחס אל דבריו של אסף שלגי, אני חושב שכל הדיון בוועדה ממחיש בדיוק עד כמה הדברים אינם פשוטים. כשמדברים על טובת משק החשמל וצרכני החשמל, יש הבדל איך אני רואה את זה ואיך רואה את זה חברת חשמל וכל אחד מסביב לשולחן. לכן המטרות האלה חיוניות על מנת שרוח הדברים ששררה פה בישיבה ושאתה הובלת, תשרה על כל הסעיפים בחוק, גם אותם אלה שלא הגענו לטפל בהם.

ד' ליפשיץ:

גם אני חושבת שאם קובעים מטרה היא צריכה להיות כללית ובוודאי לא הפירוט שמופיע בהצעה של סמדר כחלק מאמות המידה, כי מדובר למשל על שיפור תנאי האספקה בלבד, כאשר דווקא האספקה היא הפעילות שאין לגביה הגדרה. יוצא כאילו לא צריך לשפר את ההולכה ואת הדברים האחרים אלא רק את האספקה. אם קובעים פה הוראה כלשהי, היא צריכה באמת להיות מאוד כללית - לדבר על השירות, על שיפור השירות. אני חושבת שעדיף להישאר ברמה מאוד-מאוד כללית.

ב' אבלין:

יש לי הצעת נוסח: "מטרת החוק היא להסדיר את פעילות משק החשמל על-ידי מערך רישוי, כדי להבטיח רמת שירות ודרך נאותה לקביעת תעריפים לטובת ציבור הצרכנים".

י' שאשא:

מה עם יעילות?

ט' שטיין:

אנחנו במשרד המשפטים התלבטנו קשות אם אפשר לנסח סעיף מטרה, שהוא מאוד-מאוד מסובך. בין היתר סעיף כזה כפי שנוסח, יכול אולי להתנגש עם סעיף 7 המוצע בתיקון לגבי מדיניות הממשלה בתחום מבנה משק החשמל, רמת השירותים לציבור, ציבור הצרכנים. כמו שאתה אמרת, אנחנו לא בטוחים מה יהיה היחס בין הסעיפים. בפקודת הזכיונות המקורית היה איזשהו סעיף, נדמה לי סעיף 21, שהכותרת שלו היא: "אין להעדיף צרכן על פני רעהו". אולי כדאי שנלך לכיוון הזה.

י' חורש:

יש קושי בהצעה של סמדר אלחנני. כשבאים ומדברים רק על טובת הצרכנים בלי האיזון בין טובת משק החשמל, הנושא הזה יכול להיות בעייתי. בפסקה השנייה של הצעת סמדר מדובר על יצירת תנאים תחרותיים בכל פעילות. יש פעילויות שאין בהן תחרות, ההולכה והחלוקה אלו מנופולים טבעיים ואין שם תחרות.

ב' אבלין:

אולי נוותר על זה?

ר' פלד:

אני חושב שאין מנוס מהגדרה כללית לגמרי, כי אני חושב שגם בתוך הצרכנים יש אינטרסים שונים. למשל אם אני עוזר לצרכן הביתי, אני מפריע לצרכן התעשייתי. אם אני עוזר לצרכן התעשייתי, אני מפריע לביתי. לכן כמה שנרחיב יותר את ההגדרה, אנחנו ניצור פה סתירות שלא נעמוד בהן.

ס' אלחנני:

למען האמת, דעתי היתה להסתפק אפילו רק במשפט הראשון של הצעתי, מין "הצהרת גטיסברג" שהכל יכול להיות נובע ממנה. אחד הדברים שרציתי למנוע, למשל, זה הפירוט של אמות המידה למתן הרשיונות. מתן הרשיונות צריך להיות על פי החוק.

מדוע הכנסתי את המדיניות הכלכלית של הממשלה? מדיניות פיזור האוכלוסין וסיבסוד זו מדיניות חברתית. מהי מדיניות כלכלית? למשל, אחת ההערות שהיתה פה בוועדה היתה הקטנת הריכוזיות במשק. המטרה הזאת לא יכולה להיכנס בחוק משק החשמל, היא חלק מהמדיניות הכלכלית של הממשלה באותה עת ולא יעזור שום דבר; תבוא ממשלה שתראה להקטין את הריכוזיות במשק, באותה עת מתן הרשיונות וכל מדיניות משק החשמל יהיו פונקציה גם של המדיניות. ברגע שיהיה החוק של הקטנת הריכוזיות, הפועל היוצא ישתקף גם בחוק משק החשמל. אני פשוט ראיתי כל מיני מטרות ואמות מידה שהופיעו בעיקר בסעיף של מתן הרשיון ובדברי ההסבר, וחשבתי שסעיף המטרה צריך להיות הצהרת גטיסברג של משק החשמל.

ט' שפניץ:

בדרך כלל סעיפי מטרה רצויים אבל לא כל חוק מתאים לזה. סעיפי המטרה הם בדרך כלל לצורך פרשנות החוק. אם זה יותר מדי כללי, לפרשנות זה לא עוזר. אם זה מאוד מפורט, אני חוששת שלא בהכרח נקיף את כל המטרות. אם מדובר על צרכנים, אנחנו יודעים שיש גם אינטרסים אחרים שהם לגיטימיים ואנחנו עלולים למשוך את החוק לכיוון לא נכון. לכן אני לא בטוחה, אני מוכנה עוד פעם לבדוק אם זה חוק שמתאים לסעיף מטרה. אני חושבת שהוא יותר מדי רבגוני כדי לשקף את הכל טוב בסעיף מטרה, אלא אם יש לוועדה משהו מאוד מוחץ. לחוק הזה יש הרבה מטרות מגוונות ואין טעם לפרט, כי אז אם שכחת שתיים זה לא טוב.

א' שניידר:

לכן צריך סעיף כללי.

י' שאשא:

אם זה כללי, בשביל מה צריך את זה?

ד' ליפשיץ:

זה בכל זאת משליך על הפרשנות.

א' שלגי:

יש מקום לדקלרציה על הסדרת הפעילות.

היו"ר ג' גל:

מה יקרה אם נכתוב ש"מטרת החוק היא להסדיר את כל הפעילויות במשק החשמל עבור כל הצרכנים ועל פי המדיניות הכלכלית של הממשלה"?

ש' ברובנדר:

למה כלכלית? שיהיה: מדיניות כללית.

ד' ליפשיץ:

זה גורע.

ס' אלחנני:

אני מוכנה אפילו למחוק את המילים "ועל פי המדיניות הכלכלית של הממשלה", שזה יהיה רק "עבור כל הצרכנים".

ד' ליפשיץ:

אפשר להגיד: "לטובת ציבור הצרכנים ומשק החשמל".

ב' אבלין:

לדעתי זה פשוט לא נחוץ.

היו"ר ג' גל:

רבותיי, כל מי שיש לו דמיון יוצר, יכין נוסח. אילן מעוז, אתה יכול כמובן להפיץ את ההצעה שלך אבל אני הייתי מאוד ממליץ שתביאו סעיף מטרה בשתיים-שלוש שורות, משהו כללי, כי אם נתחיל להיכנס למטרות מפורטות אנחנו נגמור את זה בחודש הבא.

אני מבקש כך - ראשית, להכין עד הישיבה הקרובה (ב-9:30 הערב) את כל התיקונים שהיום דיברנו עליהם ולהכין את כל התיקונים שדיברנו עליהם בעבר. אם נהיה יעילים, הלילה נצליח לגמור את זה.

ב' אבלין:

יש לנו צורך בעוד הוראת מעבר שעלתה תוך כדי העניין - שכל אותן פעולות שהתחילו, בעיקר בגין הסעיפים של--

היו"ר ג' גל:

תדפיסו את זה ותביאו בערב.

הישיבה ננעלה בשעה 11:15.